

Itophphe'i Mare'iSuume

Losisaanchi Awwonsa

Baxxanchi Sooro

Hadiyyisanne Tiraanchi:

- » Luyijii Muggoro Hiriggo

Diizaynachchi

- » Abb. Siisaayi Taagassa

Itophphe'i Federaalaam Dimokirase'aam Irippabiliiqqi Losa'n Ministeera

Fisiixxa

Aagga.....	iii
Usheexxat Mato	
Hagayye Higinsummisa.....	1
Usheexxat Lamo	
Annanni annanni Luw Keenaancha.....	5
Usheexxat Saso	
Ni Heechqaanqa.....	10
Usheexxat Sooro	
Uulanee Beyyi Summuwwaa.....	15
Usheexxat Onto	
I Kobi'looma.....	18
Usheexxat Loho	
Sa'aat Mee'otte?.....	22
Usheexxat Lamara	
Ichchi Doo'lo'o.....	25
Usheexxat Sadeento	
Qar Kollo Annannisimma.....	30
Usheexxat Honso	
Traafiqqi Seera.....	33
Usheexxat Tommo	
Ege'lo'o.....	36
Usheexxat Tommoomato	
Luwwi Baxamcha.....	39
Usheexxat Tommoolamo	
Gaga La'simma.....	42

Aagga

Ku losisaanchi awwons gudukkok mare'i losan'i IMS soor hincit gaballuwwa shooto'i issimminnette

1. Mare'wwi baxamoo'isa mmo'simma:-losisaan baxxanchi woro aageena gaassita'a ayyaa'm losanina hasiso mare'wwihundam losixximmi hasisa. Qananaaxxiinsettem ihukko losixxuwwi gaassskka'a losaanina horror mar'wwa moo'ismmi hasisookko. Kukim losaan losa'n marato sholle'aallisanne awwonteenaa hara'mookko.
2. Mare'wwi maxxaa'l fidalcha'amoo'isimma:- losaan mare'wwi baxamoo'isa erisa laqq'a lasone mare'wwie maxxaa'l fidalluwwa laqqamisa issimmi mare'uwwoom kitaabama hincoo xire sholle'aallisinne ixxuwwi sawwite qeddamtoo'n kitaabimminne caakkiseena tamookko.
3. Caakkisimma :-losaan mare'wwa moo'mminnee maxxaa'l fidalcho moo'immi xale'inne sawwitooma qoossimma hooggeena xantamo. Eebikkina losisaanchi mare'wwii bikkitam xinti sawwite caakisimmi hasisookko.
4. Mare'wwa qannaxxi woronnee losixxi woronnee awwaxxiimmi awwonoo maraxi gabali mare'wwa losisxxuwwannee qanannaaxi woronnee aaggamisinne moo'imminne losaan awwaaxxisaa tiratoo harraar lachcha siixxi tamisa hara'mima.
5. Losaan mare'wwa awwaxxitammisa issimma :-mare'oomb ixxuwtti heehchina orachchi baxxanchi ihukkisam losaan mare'wwa dabachcha uwimmanne atoorachchinne, fitinne mk. bixinne awwaxxamoo'isa gada'a taaphphansimmika onti gabalanne waaroouuxo .
6. Dabarakka'a moo'imma:- lohi gabale afoohaare mare'wwi losaan woronne hanqaa'namm'isa hinka'i baxxanchi wo'l baxonne haroor mare'wwa edakka'a moo'immi hasisoohan ihookko.

Hasisoo gudo'o

Horoor woshsha moo'isoo mare'wwa illinne caakkishshinnee orachchi mikmikaatinnee hosamoo qaxa losimma.

- ◆ Misila saarayya amadukki assuwwa fintamiisinne gudisakka'a IMs losixximma
- ◆ Qanannaato annanni issimminne qananaa'immaa mare'wwa dabassakka'a IMS losixximma.
- ◆ Qananaatoo'm asso gundannem IMS gudisisimma.
- ◆ Qananaaxxi woriinse losaan luxxilosa'n qarxi woronne losso'i mare'wwaa losimmi hasisoo mare'wwi finattamisinne gudisimmee gaassita'a losso'oka edda'a moo'immi xale'inne haareeli mare'wwa lossa'n woronne hanqaa'namona ushhexxatoom asharamma beedeebe'i affeebe'e losa'n ammmane hundannem awwaadonne hosoo googo qoodim ee'isam mare' oo'm awwaxxi sonoo gudisimminne losixximma
- ◆ Uwwamto'i hofgax misilaam kobi'lishshuwwa shooto'i issimminne higo'i amma'n goollaancho awwaaxximmaa losixximmaa qarxi woronne danaam kobi'lishshi iheena xanoo kobi'lishsha gudisimma
- ◆ Gaalachi atoorachinnee fitinnee mishaam issoo qorooma gudisimma .

Hasisoo losa'n tamo'wwa

- ◆ IMS losisaan tamo'i muuttuwwina geejji beyyo uwimmi hasisookko. Mashka'oomim mare'oomb moo'imsuum ihubikkina losa'n tamo'i muuttuwwi horoor beyyi yookeeno losisaan foto'o ki'issu'uuyya ixxuwwi gagim awwaaxxiteena xantamo misilluwwia/fto'wwa/sinima'wwaa mk. siidakko'isinne awwaadonne hosisimina yakite issimmi hasisookko. Mare'o'm dooni hundi ammanem annanni ihoobee'i losa'n tamo'i muut ihmimi hasisa.

- ◆ Losisaan ka usheexxaxxi losa'neka horoor mare'uwwaa lob misilluwwa /foto'uwwa/ xansiiukki beelasim Amaalisi gudaanoo waameet idduwwa amaddo'i kaarduwwa annannichchi guddissu'uuyya awwaaxxim hasisokko.

Losa'n usheexxato la'isimma

- ◆ Hinki losaniinsem gasaa horoor woshsha la'isansimmi sawwitoom caakkeebe'i afeebee'ea caakkisimmi hasisooko

Losixxi baxamchi marato

1. Heemachchi boordanne kitaabimma

- » Usheexxaxxeka horoor woshsha
- » Losixxi horoor woshsha
- » Horoor woshshinne amaxxamaakkoo horoor mare'uwwa

2. Moo'isimma

Heemachchi boordanne kitaabamukki sagalluwwina labo mare'uwwa moo'isimma.

3. Caakkisimma

- ◆ Mare'uwwika illisawwittuwwa caakkisimma

4. Losixxa la'isansimma

- ◆ Awwonsa losisaanina qanana'akka'a egeramook bax caakkisimma

5. Atoorachcha

- ◆ Losaan misila sorobbamisina 2-3 daqiqi afeebee'euwwimma
- ◆ Losaan misila caakkisammisina bootaasimma
- ◆ Losaan dabachcha uwvitamisa mare'e awwaaxxakkamisa awwonto'uuyya hasisoo'isinne shuqunimma.
- ◆ Losaan haareel mare'uwwa awwaaxxitu'uuyya humachci boordanne kitaabimma.

6. Gundi caakkishsha

- ◆ Losaan awwaaxxitamisa qoodamukki mare'uwwaa suu'm baxxanchuwwa awwaaxximinne misiloom mah ihukkisa caakkisimma
- ◆ Heemaachchi boordanne kitaabamukkoka losaan awwaaxxit'i haareel' mare'uwwa caakkisimma

7. Losso'oka ixxuwwi gaqqi sawwite caakishshina awwaaxximma losixximma

- ◆ Losaan ee ayyaamonne losso'imare'uwwaa suumawwaaxxa kkamisaa awwaaxximinne sawwite caakkisamoo'isa gada'a uwrimma.

8. Edakka'a moo'imma

- ◆ Heemachchi booraanne kitaabano'i mare'uwwa

9. Keenato

- ◆ Losaan kor korinne heemachchi boordanne kitaabmukkie mare'wwa moo'isamoo'isa xa'mehe.
- ◆ Mare'wwi worinse xanto'i qaxi mare'wwa awwaxximmenne xuunsamwoca baxammoo'isa bootaassehe .
- ◆ Sawwite caakkishshina eeyyit uwamookkok atoorachchisinne fito awwaxximinnette.

Qanannaato awwaaxxakkamisa

- ◆ Losan mine waarimmi gaassa qanannaato qananaa'aa illisamaa moo'amichi laboo mare'wwa annan-ni issimma
- ◆ Mare'wwa losixximma.
- ◆ Qanannato IMS hinica'aakeena xanakkam googo losixximma .
- ◆ Gaassakka'a gudisakko'i qanannaaxxi horoor mare'wwa heemachchi boordanne kitaaba'a boxam-to'isa moo'isimma, iilli sawwittuwwa caakkisimma.
- ◆ Horoor mare'wwina annanni beyyo uwimminne, qanannaato losanina qanna'a'imma.
- ◆ Qanannaaxxi sawwite IMS hincaachcha.
- ◆ Losaan qanannaatinne maqire amaxxomoo xa'michcuwwa xa'mitamisina bootaasimma.
- ◆ Losaan awwona losanina uwamo ammanenne losa'n gudo'o qanannaato anninnichim qanna'a'la gudda'a waattamisa bootaassehe.

Losixa Awwaaxxakkamisa :

- ◆ Horoor mare'wwa heemachci boordanne kitabakka'a moo'isimma, caakkisimma.
- ◆ Awwonsa losaanina qananaa'akka'a caakkisimma
- ◆ Xa'michchca annichchci annichhom qannanaa'imminne mayyimda'e caakkisimmaa losaan lobakat mare'wwa, lobakat xuunsawoc sheeqqara ee'isam mat sawwite caakkisakkeena xansiso googu-wwa moo'immi gada'a siiddamisa annichchi annichchim sas xa'michchi afeebe'e losaan dabachcha uwvitammisa issimma.
- ◆ Losaan dabachcha uwvitam xire hasisoo shuquna bakkiishshaa issimmma.
- ◆ Losaan dabachcha uwvitam xire xanamulase video inkiirimma xanamubeelas baxxanchi woronne ki'ubee'i mare'wwa awwaaxitlolas heemachchi boordanne kitaabimma.
- ◆ Losaa'n dabachchi woronne ill-waar xuunsam woccuwwa heemachchi boordane kitaabimma.
- ◆ Xa'michchii dabachchii beedukkisam heemachchi boordanne kitaabamukki sagalluwwa/mare'wwa xuunsawoc hanenne atoorachchcinne losaaa'n mare'e xanati orachchi ihoo'isa tamimmaa aw-wonoo losa'n worina tamoo luwwisa awwaaxximma.

Atoorachcha awwaaxxakkamisa

Atoorachchi horoor sawwite .

- ◆ Losaan ixuwina'a ixuwim losixxantamisa tamimaina
- ◆ Losaan ixuwina'i ixwiwim atoorattam xire qooccamchanne IMSawwaaxxitam bikkina losi-saanchina IMS qooccamchi mare'e awwaaxxakkamisa moo'immi gada'a qooccimminatte
- ◆ Gaassakka'a asheerakko'i asheero'o haraasimmi gada'a taaphphansimminatte.

Isamch

- ◆ Qarxi dutoo'misinne losaano ontii yoo gaalchanne beyyimma
- ◆ Losisaanchchi mat xa'michcha mat gaalchina qanaa'a lasonne 10-15 daqiiqi afeeb'eé uwaa gaalchi atoorahcha daboa'lamaa akku'uuya awwonimma.
- ◆ Atoorachchi lasaanchonne gaalchi tuutiinse mat losaa'n illagenne uulla gaalchi atoorachchi misha hincaa'oo'isa gaafaasimma

Aganna kura awwaaxxakkamisa

- ◆ Aganni kuri horoor sawwit losaan laqqo'oka ixxuwwi gaqqisuuminne dabatta'a wocimminne laqqo'i qax gabala moo'issona eellokki googom wocimmi xanato fuu'lisonnatte losisaanchi aganna kuuroomi kuh xanat fuu'leen xamoo googo taaphpansismmi yoobikkitnatte .
- ◆ Losaanchi kitaaphphi woronne moo'amto'i sawwittuwwi losaanchi aganna gur woronne edamto'isa awwonimmaa hasisookki shuquno'oo bakkiishshaa issimma.
- ◆ Losaan awwaaxxitamisa xuunsamwoc qoca onsimine awwonakku'uuya doonimmii awwono losa'n baxina ta'mo'i luwwoominne awwaxximma

Fito Awwaaxxakkamisa

- ◆ Losisaan fit horoor sawwit losaano baqaakkoo boxxamaan issimmina loso'i mare'uww,a xuun-sam woccuwwa illi kollikii orachchi mikmikaattuwii ixxuwwi gaqqi sawwite caakkishshina aw-waaxxitammisina gaafaasiminatihukkisa do'ixxita'a sawwitoom tunga afooduuha'a taaphpansimmi yoo bikkinatte.

Losaano lam gaalchanne baxxansakka'a fit horoor woshshaa fit sera caakkisakka'a lasonne hasisookk shuquno'oo tammo'ooissakku'uuya losaan ixxuwwi sawwite caakkissam gada'a taaphpansimma.

Mare'uwwi fintamoo googgwuwa

Hundem mare'im awwontam ontem finto'i googuwwinne caakkisimminne mare'uwwoom kara'isa bax-amoobee'isaa seer yoo'isa losaan do'ixxitamisa tamimma.

Sawwite daba'laqqamcha awwaaxxakkamisa

- ◆ Losisaan hundem qanannaattuwwaa sawwite dabasaqqamchaa minenne losixxita'a wairimmi hasisa .
- ◆ Gaassaa losisaanchi lam manchisa ihaa beyyo dabassukkuyyi sawwite daba'laqqamcha losaanina qa-nanaa'ma. Losaanina assi caakeebe'i afeeb'eé qanannaato edamsimma
- ◆ Awwonaa lam losaan qarxi illagenne uyllita'a swwite dabassaqqamcha eddamisa losisimma.Sawwit dabsaqqamcha sagar sagarinne eddimmi irti ihooyyo. Losaan ixxuwwi gaqqi suuminne sawwite higisimma xantolas ihaakko
- ◆ Hundem losaaninam saam afeeb'eé losixxim uullisoone.
- ◆ Losixximmi ihoohare woroon yookkilosixxa losaaina qanana'a laqqo'isa qoossaa lasage awwonoo losa'n ammannne dabachhcha gudissa'a waattamisa issimma.

Usheexxat Mato

Hagayye Higinsummisa

Ka usheexxaxxi losaninse egeramo mish

Losaan ammane hinkid higissoda'e caakkissammo.

Luxxi ushaxxaxxi lsano xaaxxisamaa lasagea losaano awwonoo keeno issimma xantamo .

- » Ammane hinkid higissoda'e caakkissamo
- » Higo'ikaa hanaar ammaneka'a awwaado goollaancho awwaaxxitamo.
- » Hagayye bax higishhinne maqire amaxxa amaakko mare'uwwa moo'issammoo aw-waaxxitammoo
- » Mare' uwvi baxxancha fintamo

Horoor mare'uwwahagayye, bille, xeena, eeliincho, siggaal hafchaha, iibba, asirooma, giida, sig-gaa'la, dirisa, barada, abuullimma (harqootimma), korchimma, shuqunimma, lellimma, daadeesimma ushexxato... mk

Tamo'i mu'uttuwwa

- ◆ Hegeeqli hagayyi mikmikaato moo'isoo misil-luwwa/foo'uwwa/mikke'oo sinima'uwwa
- ◆ Ee usheexxaxxekka horoor mare'uwwaa la-boomisilluwwa/foto'uwwa xanamubeelasem Amaa'lisi laoo waameet ido amadookarduw-wa.

Horoor woshsha caakkishsha

- ◆ Horoor woshsha la'isansimma sawwit caakkeebee' afeebee' caakkisimma

- ◆ << higinsummisa>> mare'i lamannanni annan-ni gaga xanato'oo mare'uwwa mateyyi ihukkisa caakkisimmi losaanina mare'uwwi boxanchi seera la'isansimma

Hagayye + higisimmi + niik

=

hagayye higinsummisa

Losan mato:

Losixxi Mato:

misilluwwa qananaa'imma

1. Ka losixxi haroor sawwit ka usheexxaxxi ho-roor mare'uwwa la'isimminatte ihukkisa saw-willehe .
  - » Misilluwwa onsimminne soroobba'a dabachcha uwvimmanne anga eddamisa losaano gaafaassehe .
  - » Losaan dabachcha uwvitam xire aw-waaxxitam mare'uwwikka lab sagara ha-machchi boordanne kitaabbehe.
  - » Atoorachchi lasaanchonne horoor mare'uwwi worinse ki'ukki beekki yoolas fintanto'i kee'n woronne eddehe.
  - » Losaaninne maqire ikkakka'a mare'uwwa maxxaal fidalluwwinne maqire eddokka'a moo'issehe.
2. losaan hagayyi higishshi hinka'i misiline hin-cooda'e mashka'a bakkiissakka'a caakkissamisa gaafaassehe. Maxxaarinne moo'ishshi xale'i dabachchi ihoobee'isa losaanina caakkissehe.

La'm losano

Qananaato:

Hagayye Higishsha

Qananaato qananaa'lakeena gaasitakka'a aw-wonookeeno issehe

- ◆ Gaassita'a guddo'i qannaaxxi horoor mare'uwwa heemachchi boordanne kitaabbakkaa'baxamukkisa moo'isimma, eekee'n xintisaw-wittuwwa caakkisimma fintmukkokam aw-wonookeeno edaakkooohan ihmhasisooko.,

Hinkide, higisimma, agannakurimma, la'lallaachcha, buqqaayya, bi'isimma, hoorimma, atoota, li'ine, anga ejjo'o, buddeena sarimma, busikuuta goodimma, muuziqa lellakkam muuta, Inglizisa, gitara, xanato, baximoo'ishsha, piyaano'o, habil-lo gobaancho, matfirluwwa, daddaro, kitaaphphi muuta, bito, maalalisiisimma, qaro'o, ill itamcha, vaata, abuulla, dimara, shuquna, misila ki'isancho, misila, ogora tuurimma, xulbe'e lellimma, debla, wo'o hanmbaacmsimma, aceeqasamcha, kane yakkam bee'i beyyo, sagara wonshimma, quodo'o.

- ◆ Horoor mare'uwwina annanni beyyo uw-wimne qananaato losaanina qanaa'imma
- ◆ Qananaaxxi sawwite IMS xuunsam woccuuwwa awwaaxximminne hincaachacha .
- ◆ Losaan qanannaatinne maqre edamchi yoo xa'michciuwwa xa'mitamisa gaafaasimma
- ◆ Losaan awwono losa'n ammane losa'n gu-doonne gaginne qananaa'la'a waattamisa issimma.

Losixxi Mato:

Mare'i suume caakisimma :

Losixxi xa'michchuwwa losaan mo'ilamisinne annanni annanni googinne dabatteeena xanatamo. Eebikkina illi issakka'a moo'immi dabachchi hanennette ihoo'ne mare'e baxamoo'isanne awwaxxakkamisanne hanenne ihmimi hasisooko.Xa'michchanne mat ikeena gaassa awwonoo keeno issitona.

- ◆ Horoor mare'uwwa heemachchi boordanne kitaabakka'a moo'isimma, caakkisimma.
- ◆ Awwonsa losaanina qananaa'akk'a caakisimma.

- ◆ Xammichcha annannichhom qanaa'akka'mah yimmi ihukkisa caakkisimma losaan lobakot mare'uwwa, annanni annanni xuunsamwoccuwwi sheeqqara ee'isam mat saw-wite caakkisimmi xanamoo annanni annanni googuwwa moo'immi gada'a siixxitamisa annichchi annichchi xa'michchinam sas losaan afeebe'e dabachcha uwvitamisa issmma
- ◆ Losaan dabachch uwvit'uuyya hasisook shuqunimma bakkiishaaissimma
- ◆ Losaan dabachcha uwvitam xire xansisisulas Viido'onne inkiirimma xanamobeelas kannii illageene qarxiworonne ki'u bee'i mare'uwwa awwaaxxitolas hemachchi boordanne kitaabbimma
- ◆ Losaa'n dabachchi woronne kob'l ihoo xuunsamwoca heemachchi boordanne kitaabbimma
- ◆ Xa'michch'i dabachchii xaxxukkisa heemachchi boordanne kitaabmukki sagalluwwa / mare'uwwaa xuunsam woccuwwi hanenne atoorarimminne IMS lachchi orachchi ikkamisa tamimmaa awwonoo losa'n wornne tamo'i luwwisa awwaaxximma.

Losixxi lamo atoorachcha

Losaan qananaato shootho'i issimminne aw-wonoo xa'michchuwwi worennne gaalichchinne atooratta'a lasonne gaalchcoom iittamto'i sawwi finto'o qarxi beshshuwina hincaa'lamisa issehe. Atoorachchi horoor sawwit losaan ixxuwwina'i ixxuwwim losixxamatamis tamimmainaa losaan ixxuwwina'i ixxuwwim attoorattam xire qooccamchi IMS awwaaxxitam bikkina ki'ne IMS qooccamchi mare'e awwaaxxakkamisa moo'im gada'a siidimma xanatman ihukkisa sawwita'a atoorachcha ka qoocanne gudissona.

ISAMCHA

- ◆ Qarxi losaa'n Xiqqisinne losaano ontgaal-chchanne beyyimma-Mat xa'michcha mat gaalachcina qananaa'imminne caakkisakka'a lasonne 10-15 daqiqi afeebe'e uwvitakka'a gaalchi attoorachcha daba'lamtakku'uuyya awwannehe
- ◆ Atoorachchi lasaanchonne gaalchi tuutiinse mat ki'aa losa'anina atoorachchi misha hincaa'isa gaafaassehe.

Losixxi dabachcha

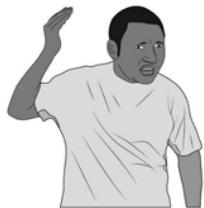
1. Xulbe'e lelliminnee wo'i delbiworonne ham-baacamsimminee
2. Usheexxato
3. Hagayyi usheexxato e'laanehisaa mishaam ihaakkoisinne higisimmi xansiisoo'isa
4. Sogimma,losisimmaa sagara aagisimmaa
5. Losaa'nisma annanni annanni dabachahi yookko kb. kitaabbuwwa qananaa'imma, hagayye uwawakka losano losimma, agannaam beyyuwwa daadeesimma, mk

Losixxi saso:

Mare'uwwi waameet mare'uwwa :bille, jora, xox-isichcho, lomb nakkamchcha, losisaancho

Higukki a-mmame

Qeeraa'l ammanii illageene

Losa'n saso

Losaan loso'i mare'uwwa ixxuwwi gaqqi sawwite caakkiseena awwaxxitamisa gaafaassehe

- ◆ Higo'igoollaano moo'isimminaannanni annanni awwaaxxi duuha'i yoo'isa caakkissehe; kb.
- ◆ Horoor mare'e beeddukko /guullimma yoo-haanninne maqire awwaaxximma

Kb.

itaammo/itimma – beeddaakko/guullimma

Horoor mare'e illagee'naannii/ gaasse yoohan-ninne maqire awwaaxximma

Losixxi mato aganna kura

Losaan hagayye higisso'isa qarxi beshshuwina caakkisamisa gaafaassehe. Losaa'n aganna kur annanni annanni ihuta'nem awwonookeeno edimi hasisioo'issa tiississehe

A. Issamukki baxo

B. Issamu kkaaniinse losso'i losano

Losaan hagayye higissoisa qaxxi beshshuwina caakkisam xire awwontakku'uuyya eegabal afabe'e losso'i losano baxonne hosisamisa hasisioo shuqunaa tamo'oo issehe.

Losixxi Lamo fito

Fitamchi horoor sawwit losaan ixxuwwi sawwite caakkisim losixximmi ihkkisaa hanqa/ huusham-mato yamamoo sawwit bee'isa losaanina qaabaa-tissehe losaano lam gaalchanne baxxamsitakka'a fit horoor woshshaa fit seeraa caakkissakka'a la-sonne hasisoo shuqunaa tamo'oo issitakku'uuyya losaan sawwit caakkissena xantamisa gada'uwwa taaphhansehe.

Gaalchi mato hagayyi agannwwi awwaaddamane.

Gaalchi lamo :-hagayyi agannwwi hawwadda-mane

Losan sooro

mare'uwwi qooci duuha'i finto'o

Hundem mare'uwwim awwontam ontem qooc-ci duuha'ine baxamtamisa caakkisimminne mare'uwwim kora'isinne baxamoobee'isaa seer yoohanooma losaani qalbaxxitamisa issehe.

A. Mare'oo'm angi qoocci

B. Mare'oom usheexxoo beyyi

C. Mare'oo'm angi oobbikolli

Ch.Mare'oo'm mikmikaat

D. Mare'oomine maqire maroo illi caakkishii orachchi mikmikaatii

Shooho' ammi angi oobbi qara

Hagayye

“Hagayyi “ ka mare’i finto’o

- A. Mare’oo’m angiqoocci.....K
- B. Mare’oom baxamoo beyyi .....ni illikolliilla-genne
- C. Mare’oo’m angi oobbi kolli ..... bii’l kollonne

Ch. Mare’oo’m mikmikaat.....wiliqixa

- D. Mare’oommaqire mattam illi caakkishshaa
orachchi mikmikaatoo.....tuunsiille.

Losixxi lamo :

Ch. . Mare’oo’m mikmikaat

D. Mare’oominne maqire matteena xantam ill caakkishhaa orachchi mikimikaoitoo

Losixxi lamo :

shiinaatishshi dabachcha

1. C	4. D
2. B	5. Ch
3. A	

Hagayye

Ushaxxato

Lello

Eeliincho

iibba

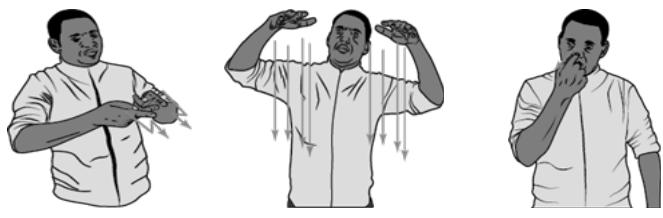
abuullimma

Korchimma

qiida

Bille

Daadeeshsha

xeena

losamma

Usheexxat Lamo

Annanni Annanni Luwwi Keenaancho

Ka usheexxaxxi losaniinse egeramo misha:

Losaan ixxuwwi uullichchaa guuratoo ee'isam mat luwwi qaxooma keenaanchinnem caakkissamo .

Usheexxaxxi lamo losano xaaxxisa'a lasonne losaan awwonookkoka issimma xantamo

- » Qaxooma keennaanchinne maqirem mateeyyam awwaxxitamo
- » Keennaancho xiginne maqire shiinaatamsita'a awwaxxitamo
- » Qaxoo'm keennaanchi mare'uwwa maxxaal' fidalluwwinne moo'issamo
- » Keenatinne maqire amaxxamto'imare'uwwa qarxi woronne fintiitamo.
- » Keenatinne maqire amaxxamto'i mare'uwwa laboo googinne sawwite caakkiseena awwaaxxitamo
- » Horoor mare'uwwa:

Uullichchik, haraaroo'mekaa guuraxxi keenaanchi mare'uwwa keenaxxi caakisanne mare'uwwa (kiilgorama, giraama, meetira, saantimeetira, leetira , kollo ,wo'ma , lule'i gunda , qeeraa'al, haraara, xuqqa , sholle'aala, kee'maala , geejja, wica ...)

Horem, horiyyam ... caakkishshi duuha'a mk.

Keenato

Hasisoo tamo'i muuttuwaa

- » Annanni annanni keennaxxi muuttuwaa misilluwwa

- ◆ Ka usheexxaxxeekoom horormare'uwwaa laboo misilluwwa / foto'uwwa xansisukkibee'aarem Amaa'lisinne laboo waameet idduwwa amadukki kaar duwwa

Horoor woshsha caakkisimma

- ◆ Horoor woshsha la'isimma, sawwit caakkeebee'afeeb'e caakkisimma
- ◆ Keenatinne maqire amaxxamaakkoo horoor mare'uwwwe la'isimma; uullichcha, haraarooma, guuraxxi keenaanchuwwa
- ◆ Keenatinne maqire amaxxamto'i horoor mare'uwwa maxxaal' fidalinne moo'isimma

Losan mato:

losixxi mato: misilluwwa qananaa'imma

1. Kalosixxi horoor sawwit ka usheexxaxxeekka horoor mare'uwwa la'simminat ihukkisa sawwillehe
  - » Misilluwwa egattakka'a soroobba'a dabachcha uwimmanner anga eddamisa losaano gaafaassehe
  - » Losaan dabachcha uwvitam xire awwaaxxitam mar'uwwa laboo sagalluwwa heemachchi boordan kitaabbehe
  - » Atoorrachchi lasaanchonne horoor mare'uwwi woronne ku'ubee'i sagar yoolas ki'ne finto'i woronne eddehe .
  - » Losaani maqire ikkaka'a mare'uwwa maxxaal' fidalinne maqire eddehe .

Losan Lamo:

qanannaato (mat losa'n ammane)

Qanannaato qanaa'lakkeena gaassitassitakka'a awwonoo qanannaaxxi horoor mare'uwwa

heemachchi boordanne kitaabbakka'a baxamoo'isa moo'iissehe, xint sawwitem caakkissehe .

Keenaakam luwwa, mu'uta, qaxoo'mekka, kiiloogram, meetira, saantiimeeterinne kollo, ixxe'ooma, guurato keenimma keenaancho giraama dunamooluwwa leetiira, gaaloona, iibbi termoomeetera, saantiigreedinne .

- ◆ Horoor mare'uwwina annanni beyyo uwriminne qanannaato losaanina qananaa'lehe
- ◆ Qanannaaxxi sawwite IMS caakkissehe.
- ◆ Losaan qanannaatinne mqire amaxxamu xa'michchuwwa xa'mitamisa gaafaasshe
- ◆ Losaan awwonoo losa'n ammane losa'n gudo'o ixxuwwi gagini qananaa'al'a waattamisa sawwa'issehe

Losixxi mato

- ◆ Losaan ganannaato shoto'i issimminne xa'michchuwwa dabattamissa issehe. Losaano tamimmina xa'michcha annannichom qanana'a'la kku'uuya sawwitooma IMS caakkissehe.

Dabachcha

1. Keennanchuwwa: kanancho, meetira,leetira, termoomeeteria
2. Keennaanchinne
3. Guuraxxi keenaanchi uullichca keenoobeebikina
4. Xaasa'anne, anga, heechcho mk
5. Hanqo'i kanaancho la'immina tamookko, aw-waxxinoom luwwa hansoom gaxanne aaneena tamookko.

Ni fayya'ooma awwanneenam tamookko

Losixxi lamo:-

Shiinaatisimma

Luxxeka egeramobaxo caakkisimma. Awwonaa-losaan baxonne aaggeena gaassita'a lamem baxxanchi woronne yo'o saagalluwwa laqqa'isaqoosimmina eekeeno labo mare'uwwa mat kore losaanina mmo'issehe. Losaan ee mare'uwwa laqqa'isa qoossitakkolas xigguwwa fidalluwwa xale'e woraqatanne kitaabamoo'isa te'im kori – korinne fitti'uuya moo'issamisa issehe.

Dabachcha

1. C
2. A
3. Ch
4. B

Losan lomo:-

losixxi mato xuunsam woc qoocca

- ◆ Losaan xuunsamwoca baxxona xa'mimmii gaassa kka'a awwonoo uullichchikkaa guuraxx-ekaa akekamsimmi mare'e laboo'isinnet'a'mamtamisa issehe.

qeeraa'la,gunda , wica, geejja, sholle'aala, kee'maalla, lobane, hoffane lophphookko, hofe'ookko, e'laancho e'laanchoyyo mk

- ◆ Misiloom soroobbo'uuya hanaan yan-to'imareuwwa awwaaxximminne lam ooso akekansitakk'o'uuya xuunsamwoca baxxamsa gaafaassehe

Kb

losanoso'o annuulliinse qeetaa'litamo

Losan saso:-

sawwite dabassaqamchi awwaado

- ◆ Losisaanchi lam manchcisa ihaatee beyyo dabassukkuya sawwite dabsaqqamcha losaanina qananaa'akkona.
- ◆ Losaan asso qoossameeb'e afeebe'e edakka'a edakka'a kurakkona.
- ◆ Lam losaan qorxi losaa'n illagenne ullita'a annullii lonso'o sawwite dabasaqqamcha eddamisa issehe.sawwite dabassaqamcha annanichchim sagara edimmi iritayyo. Losaan ixxuwwisuminne sawwite edimma xantolas ihookko .
- ◆ Hundam losaan gada'i afeebe'e losixximma muramoone

Losixximm'ixaaxxoohaare awwonaa yoo losixxuwwa losaanina ganaa'lakka'a laqqa'isa qoossitakk'a a lasonne awwanoo losa'n ammane dabachcha gudismaa waattamisa issimma

Losixxi lamo Dabachcha

1. Hanqa

2. Qophphano
3. Qophphano
4. Qophphano
5. Qophphano

Losixxi saso

Mare'uwwi waameet mare'e

1. sholle'aalla
2. Geeja
3. Xufa
4. Gunda
5. Hofe'ookko

Losan onto

baxinne moo'amchi losano

- ◆ Losisaanchi ayyaa'm losa'n baxo losaanina la'isanskona / caakkisakkona .
- ◆ Qarxa eebakko'i hoffi guuraxxi keenaanchoo meetraa awwaaxxakkamisa losaanina moo'issehe .
- ◆ Luxxekka uullichci qeeraa'loomaa guuratoo laqqam bee'i losaan hundim eebbo'i keenanchinne meetirinne keenamata'a doontamisa isseha
- ◆ Losaano lam lam isskka'a beyyimminne mat mullannika uullichchaa guuratoo xa'maa qarxi losaanina irpoorta hincaa'oo'isa issehe
- ◆ Losaan gaalchi beshika guuratoo uullichcaa keenimminne kannii illageen uwramto'i keenatinne maqire akeekamsa odim qarxi losaanina riipootta issimma

Losan saso:-

akeekansimma

Losixxi mato

- ◆ Losaniinse gaassaa losaan akeekamsiteena xantam bee'i mu'uttuwwa ebbamisa issehe
- ◆ Losaa'n kitaabanne yookki awwonsa losaanina caakkissehe; akeekamsakkam mare'uwwa eddakka'a soroobbehe .

◆ Losaan kori-korinne qarxi illagenne firamkuuyya doo'lito'i lam luwwa akeekamsamukkuuyya mat xuunsam woca baxxamisa gaafaassehe.

◆ Ihukki luwwi hundi qaaphphi issimmina afuutto'i losaan hincukki xuunsam wocanne sawwite uwvitamisa issehe

◆ Losisaanchi duuha'a awwontakko'uuya ha-sisooshunaa bakkishshaaissehe .

◆ Losaan awwaaxxitam mare'uwwiinsee suu'm baxxamchcuwwiinse haareechchi ikko'i keeno heemachchi boordanne kitaabbakka'a lasaanchoonne losaaninna maqire atoorallehe

Losixxi Lamo

Losaan losixxi matiinse siiddo'i losano fuu'liseena xantam gada'a taphphhanshe. Qarxi woronnee qarxiibiiranne akeekamteena xantam luwwa hassamisa issehe, awwanaa himo siiddo'i luwwa akeeamsitu'uuya lam lam xuunsam woca baxxamisa qarxi woronne hincaa'lamisa issehe

Kb.

Ni qarxi fule'i niqarxi xufines xuqqookko

Ni qaex'i xufi niqarxi fule'iines haraarookko

Losan sooro: mare'uwwi finto'o

Losisaanchi losaan kaushexxatonne losso'oka edda'a soroobattee kaushexxat woronne uwakko'o kob'lishshinse mulli lam te'im sas mare'uwwa fintita'a ixxuewwi lachcha fuu'lismisa issehe

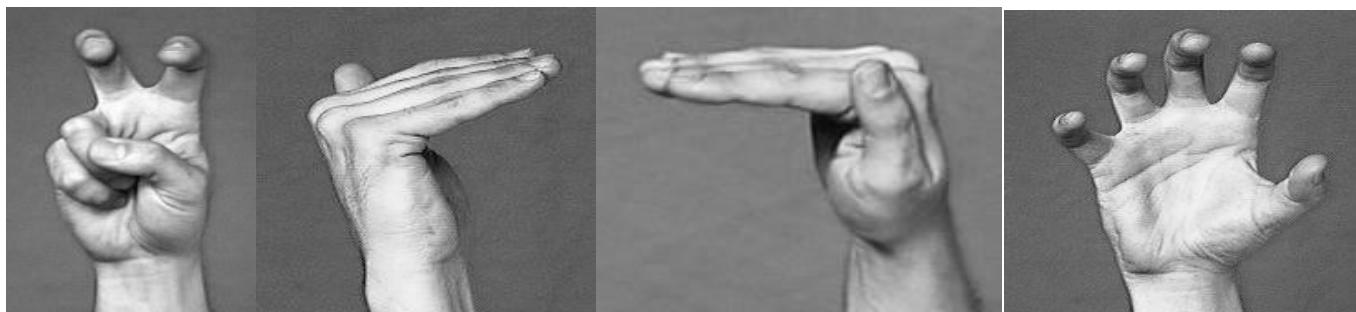
Keenaancho

Keenaanchi mare'i finto'o

- A. Mare'oo'm angi qoocca .....A
- B. Mare'oom baxamoo beyyi... biqi illagenne
- C. Mare'oo'm angi obbikolli ..... bii'l kollonne

Ch.	Mare'oo'm mikmikaat.....qeddii makkii woro'l kollonne
D.	mare'oominne maqire maroo illi caakkishshaa orachchi
E.	mikimikaato.....ii'maakko cekko, illkollo qoxxisakka'a moo'imma

Shooho'ammi angi qoocca

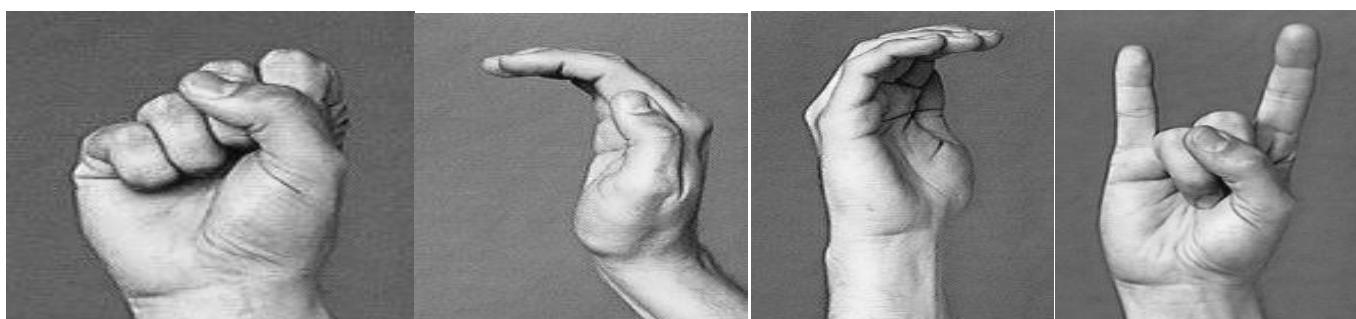

Qinxuukki xig 2

qinxukki Sh

qinxukki Sh

qinxukki xig 5

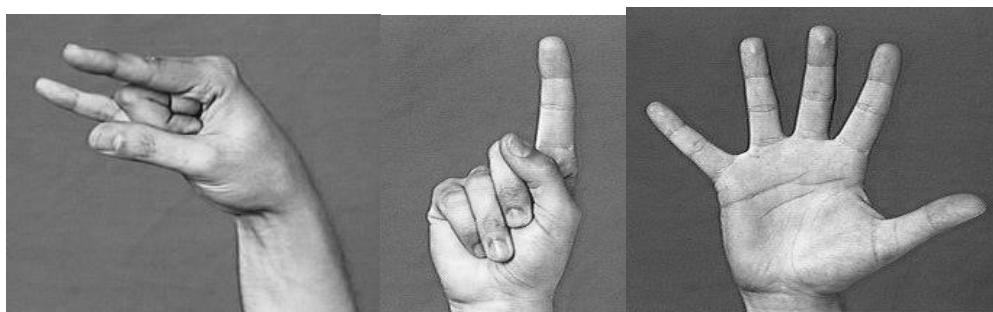

Tontommisakko'i anga

kol kululleesa

kollikulleesa

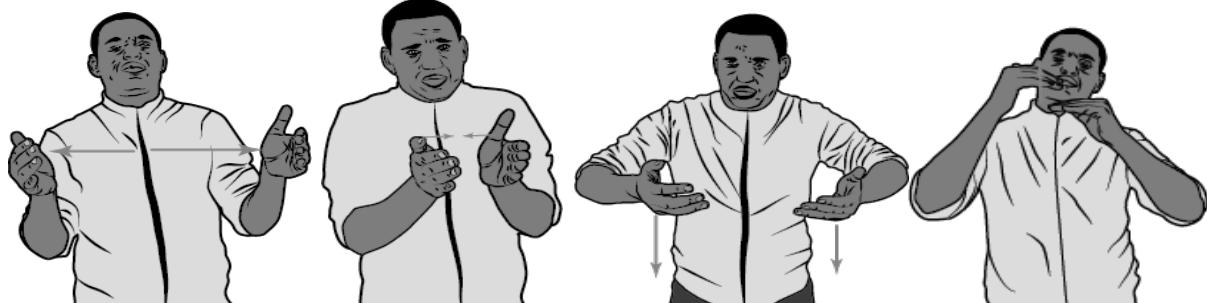
Z qoocca

Buudo maxxara

daaphphisaanchi

fooquikki xig 5

Haraara

xuqqa

kee'maa'la

lophphane /hanaan

Gootto'o

kollo

araqa / lobakata

Ihaakkohane

hoffe'ookko

keenimmagudaano

Usheexxat saso

Ni Heechqaanqa

Ka losaniinse egeramo mishshummi

Losaan Itophphe'i minadaphphi bikkina macceeshshi qeddi yookeen heechqaanqi mahoomaa caakkissehe

Usheexxaxxi sasonneyoo losano xaaxxisakka'a lasonne losaan awwonoo kano issimma xatamo.

- » Heechqaanqikka mahooma caakkissamo;
- » Ixxuwwi giichchi/ gassi qoox'i, hegeeEq-qibikkina yoo heechqaanqqika caakkishsha uwittamo.
- » Awwaadookkokaa hawwodoo heechqaanqa annanniisitaa caakkissamo
- » Awwaadoo heechqaanqa fuul'sakku'uuya awwaad bee'i heechqaaqa uunjimmanne ixxuwwi angaejjo'o caakkissamo.
- » Hecchqaanqinne amaxxamaakkoo mare'uvw awwaaxximma ashattamo.
- » Heechqaanginne amaxxamaakkoo misha fintitamo

Horoor mare'uwua; heechqaanqa, macceeshqeddi yoo keeno heechqaanqa, losano, hawwadookkok, awwaadookkok, er heechqaanqa caakkisoo mare'uwua(ta'mancha,lonsaqmichcha, xa'namcha..) mk

Hasisoo tamo'I mu'uttuwwa

- ◆ Annanni annanni heechqaanqa moo'iso misilluwwa;
- ◆ Hegeeqli heechchigaanqa moo'isoo foto'uwua heechqanqaam mu'uttuwwa

- ◆ Ka usheexxax horoor mare'uwua eekka lab misilluwwa te'im foto'uwua oobeelasem Amaa'lisi laboo waametido amadukaarduwua.

Horoor woshsha caakkisimma

- ◆ Horoor woshsha la'isansimma: sawwite caakkeebe'i afeebe'e caakkisimma.
- ◆ Ni'heechqaanqi mare'e gagxanto'oo lam annanni annanni mare'i lamaqqi ihukkisa caakkisimminne hosaanina mare'e qooccakkam seera la'issehe

heechqaanqa + niikki = niheechqaabqa

Losan mato losixxi mato; misilluwwa qanan-na'imma

1. Ka losixxi horoor sawwite ka usheexxaxxi horoor mare'uwua la'isansimminat ihukkisa tiisiissehe
  - » Misilooma danamisa soroobamaa dabachcha uwimmanne anga edamoo'isa gaa-fassehe
  - » Losann dabachcha uwvitam xire awwaaxxitam mare'uwika lab sagalluwa heemachchi boordanne kitaabbehe.
  - » Atoorachchi lanassaanchonne horoor mare'uwvi worinse ki'okki bee'ek yolas ki'ne yookeen woronne eddehe.
  - » Losaaninne maqirihimminne mare'uwoma maxxaal fidalluwwinne maqire eddehe.

Xa' michcha

1. Misilanne moo'lakkam heechqaaqa duuha'uwwi woronne laqqakkam heechqaanqi caakkisoo luwwi yolas hinka'i giirgiichchikka caakkisoodae qarxi beshshuwina caakkissehe.

2. Misilanne moo'lakkam heechqaanqaam caakkisaano ki'nuwwikka te'im hee'lakam heqeeqqi heechqaanqi moo'isoo hinkada'e losisaanchi caakkissehe.
3. La'm misila qoositakka'a moo'lakate laqqak-koiqaxa losisaanchina caakkissehe.

Losan lamo

Qanannaato (luxxi losa'n ammane)

Gaassaa gudukki qanannaaxxi horoor mare'uwwa heemachchi bordanne kitabbakka'a baxamoo'isa moo'isimma, xintisawwittuwwa caakkisimma.

Heechqaanqa, maala'limma, maalalsiissamotane, daadeesimma, bii ullimanna, daadeesaano, miiliyoona, bii'l ullibira, giir, giichcho, minaadaba, annannichchik, aganna, gat, mateeyoo'm, maqi'lane, mateeyooma, shoot'o, mateeyya, xumma, hee'imma, xa'namcha, lonsaqqamchaam'oi lommanna, ta'mamcha, atanaachchamcha, egediisimma, horoor sawwite, maqire, li'ine, cambarimma, awwaadoohane, howwodoohane, ballachchima, idootina ladiisimma, lamfoore hakimancha, fayya'oo'm xaaxxite, annooomato, eroomme, abooyyimma, egerimma, qaramcha, higisimma, mishaam ihmma.

- ◆ Horoor mare'uwwina annanni beyyo uwwinneqanannaato losaanina qananna'lehe
- ◆ Qanannaaxxi sawwite IMS xuunsam wocinne hincaa'lehe
- ◆ Losaan qanannaatinne amaxxamu xa'michchuwwa xa'mitamisagaafaassehe.
- ◆ Losaan qanannaato ixxuwgaginneIMS qanana'lamisagaafaassehe

Losixxi mato dabachcha

1. Kb: Itophphe'i minaadabina bolxisoo heechqaanqi yoohane Ni heechqaanqi daadeesaano heelaatisoohane,mk.
2. Xumminne maqire hee'imma, xa'namcha, lon-saqamcha, lomman amo'o lonsimma, ta'mamcha, mk. bii'l ulli bira,kb. doolaara
3. Bawunda, yuuro'o mk.
4. Niina hundanem

Losixxi Lamo

xuunsammi woca baximma

Qanannaxxi woronne yook tirato shooto'iissiminne losaanawwonoo mare'uwwinne soorii hanaanihoo mare'uwwa amadoo xuunsamwoca baxamo'isa issehe. Xuunsamwoca baxamookkok qarxi woronne IMS ihoo'isa tiisiisehe

1. Giichcho
2. Heechqaanqa
3. Gudaancho
4. Bolxisoo
5. Hawwodoo

- ◆ Losaan uwwanto'i mare'uwwinne xuunsamwaca baxxam xire higg'i lamem usheexxaxxuwwi woronne losso'i mare'uwwaa seeraa awwaxxitamisa gaafaassche
- ◆ Haraar mae'uwwa awwaaxxakkamisa gaa-faasimmina losisaanchi losaan awwaaxxitona hasakkam mare'uwwi diidaara heemachboordanne kitaabbehe.

Losan Saso

Losixxi Mato:

Losaan losso'oka baxinne moo'issamisa moo'issehe.

Hundem losaananim ixxuw giichchika te'im heeqeqeka heechqaanqa qarxi beshshuwwina caakkisamisa gaafaassehe.

- ◆ Ixxuwwi giichchonne te'im hegeegonne losammi heechaanqi woriinse awwaadookkokaa howwodoookkoo yitam heechqaanqa annanni issita'a caakkissamisa gaafaassche.
- ◆ Losisaanchi losamukkisam losao'n dabachcha awwontakko'uuya hasisoo shuqunaa bakkishsha issimmaa, e'isam haareel asheero'o yakittuwwaa fuu'lisimmi hasisookko.

Losixxi Lamo:

Fito

- ◆ Losisaanchchi, fiti horoor sawwit losaan ig-gimminne baxxamtamisa issimmina losso'i mare'uwwa, xuunsamwoccuwwaa illi kollikii orachchi mikmikaat gaqqi sawwite caakkishshina awwaaxxitamisa gaafaasimminate

- ihubikkina horoor sawwit tunga afoo'isa duu-haa' taaphphansehe.
- ◆ Losaano lam gaalchanne beyyitakka'a fit seera losissehe

Kb-

kore egeramaa wocimma,

- » Horoor woshsha egeremaawocimma
- » Mullikee'n sawwite qoossakka'a macceesamma dabachcha uwuwimma
- ◆ Fiti horoor woshsha caakkissehe: Itophphe'i shumo'i hundinam lambe'aanchi ihoo heech-qanqa abooymminnee egerimminnee sool baxxamchi losaanina sharad yookko / bee'e.

Mat gaalchi sharad yookko mulligaalchi sharad-bee'e yookki sawwite bakkisa'a fitamchi hasisookko.

Losan soor:

Qanannaato

Gaasa gudukki qanannaaxxi horoor mare'uwwa heemachi bordanne kitaabaka'a hinkid baxamooda'e moo'issehe, xint sawwite caakkissehe.

- ◆ Mat adiloo'm qarimo'o, ammanaato'o, macceeshshi hoongaano, minaadaba, tuuta, moo'ishsha, turijuma, heechqaanqa, kaja, heechchigoogo, irtisamcha, losamma, summa uwuwimma, eddeeo'isa, itoo'isa, la'amcha, la'isha, hindiyato qooccimma, haraassimma, toqqamcha hoogimma, mateeyyoom heechcha, edamcha
- ◆ Horoor mare'uwwina annanni beyyo uwuwiminne qanannaato losaanina qananaa'imma
- ◆ Qanannaxxi sawwite IMS hincaa'imma
- ◆ Losaan qananaatinne maqire amaxxamaakkoo xa'michcha xa'mamao'isa gaafaasimma.
- ◆ Losaan awwonoo losa'n ammanenne losa'ngudo'o qanannaato gaginne qananaa'la'a waattamisa gaafaassehe.

Losixxi mato Agannakura

- ◆ Agannikur horoor sawwit losaan ixxuwwi gaqli sawwitinne dabatta'a wocimminne laqqa'i qax gabala la'issona eelokki googom wocimmi xanato

Fuu'lismintatte. Losisaanchi aganna kuroomek-kixanat fuu'leena xano googo taphphansitakkeena yaki'lehe.

Losaanchi kitaabanne ki'ukki sawwittuwwi losaa'naganni kur woronne edamto'isa awwonim-minne hasisookki shugunaa bakkishshaa issehe

Losaa'n mare'e awwaaxxitamisa xuunsam woca baxamoo'isa egettakka'a awwoniminne doontakka'a awwonoo losanina tamoi luwwoominne awwaadookko.

Losaan korikrinne fittuu'yya agankura hincaa'lamisa gaafaassehe. Agankur woronne awwontam keen edamto'isa qossehe,

- ◆ Hayyouwwi heechqaanqi bikkina mah ama'ni-tamda'e
- ◆ Macceesh hoongaa'n heechqaanqi mahooma,
- ◆ Maccesh hoongan heechqaanqi giir giich-chite'im Itophphe'e heechqaanqii annanni ihoo haalattuwwi,
- ◆ Macceeshshi hoongaa'n heechqaanqi haraass-simmikki hindiyato qoccim woronne macceesh hoongaa'n angiejo'o.

Losixxi Lamo

1. Maccesh hoongaa'n heechchi googo
2. Maccesh hoongaa'n heechqaanga caakkisoo heechqaanqaam eddechcha, ichcha, kajja mulkeenoyom.
3. Mare'e suume "atoorachchi" asheeroo'n gaassa illi moo'aqqamcha edamcha qooccimma, atoorattu'uuya illi ille moo'amqamcha, caakkioo beyyonne wix-wximma, gaga la'ixxim ammane haraar caakkishsha xa'mimma (kb. Anni summa, losakko'i losa'n mi'n summa, baxo-ga'na mk.) mare;I summa uwuwimma, annanni annanni gambayyaattuwwa awwaaxxakka'a wix wixximma. mk,
4. Macceessam keenonnee macceessam beekee'n lanbe'enne qooccamo shiinaatamchi hoogimma hanqatisookko; minaadab macceesh hoongaa'n bikkina ellaanchi sawwit heeo'isa issooko; maccesh hoongan mateeyyo'mheechchi woronne ee'laanch gabalanne edamtamisa anga edookko.
5. Siixxito'i gambayyaatonne ixxuwwi heechqaanqa la'isansimmina yakimma

Saxxi Losixxi: dabachcha

1. Qophphano
2. Qophphano
3. Qophphano
4. Hanqa
5. Qophphano

Losixxi sooro

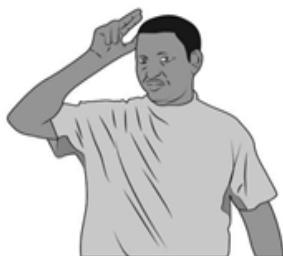
xuunsamwoc qoocca

Losaan awwonoo mare'wwa awwaaxximminne
IMS xuunsanwoca baxxanisa gaafaasshe

1. Heechqaanqa
2. Maccessh qedi yookkee'n heechqaanqa
3. Losamma
4. lambe'aanchi heech qaanqa
5. edaa

Losan onto

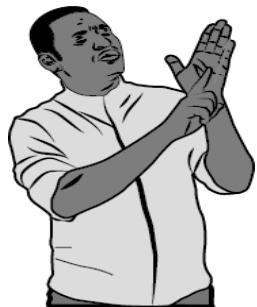
Mare'wwi finto'o

"heechqaanqi" kki mar'i finto'o

- A. Mare'oo'm angi goocci -----B
- B. Mare'oom baxamoo beyyo----- miinaa'nonne makkollonne
- C. Mare'oo'm angi oobbi kolli ----- quedikollonne
- Ch. Mare'oo'm mik mikaat ----- kukulleesa
- D. Mare'oominne maqire maroo illi caakkishshaa orachchi mikmikaato ----- illixishshaa moo'iminne.

Gaalichchin ihmiminne saaxxin woronne uw-wamukki mare'e shooto'issi mminne ka usheexxat woronne lossakko'aanikka hooror mare'wwi uwuwukki misha finteh

Qeeraa'la/uullichcha

heechqaanqa

awwaado

Minaadaba

ta'mamcha

Daafa

gudaacho

giichcho

Eroomma/galaxxisoohane

suum

Usheexxat sooro

Uulluwwanee Beyyi Sumuwwaa

Ka usheexxat losaaniinse egeramoo mishshuwwa

Losaan qarimo o'oommekaa huchchi beyyi ga'naa hoffi gabaliinse lobgabal afeebe'e fintitaa caakkise.

Usheexxat sooronne yoolosano xaaxxisa'a lasonne losaan awwonoo keeno issimma xantamo.

- » Heer uullika ,Afriiqqekka, Itiphphe'ika, Gassi qooxo'ika, gassi qooxo'onne siidamta lob beero'uwwika, summa mare'uwwa maxxaal fidalluwwinnem moo'issamo.
- » Losaan ixxuwwi uulli beetoo'meka, giichchika heechchi beyyi ga'na hoffigabalii lob gabal afeebe'e woccamo.
- » Losaan ga'n bikkina yoo awwaado sawwit uwramook ko.
- » Ga'na caakkisaano/ moo'isakkam mare'uwwa awwaaxximma asheeramookko.
- » Ga'ninnee moo'isakkam kolinne amaxxamakkoo mare'uwwa fintittamo.

Horoor mare'uwwa : hee uullika, Afriiqqika, gassi qooxo'ikaa lob beero'uwwika mare'uwwaa, ga'na caakkisaano/moo'isakkam mare'uwwa awwaaxximma asheettamo (woro, mak suuminne, qed suuminne woroo'n qarkollinne, hanaa'n qar kolinne , iimoo kollo, aadookollo mk)

Hosamo tam'oi mu'uttuwaa

- ◆ Kaarta'uwwi
- ◆ Hegeegonne la'amtam ga'nuwwi kobi'lishshi

- ◆ Ka usheexxat horoor mare'uwwaa lab misilluwwa/ foto'uwwa, oobalosem Amaalis laboo waamet idduwwa amadukki kaaruwwa

Horoor woshsha la'isimma

- ◆ Horoor woshsha la'isimma: sawwit cakkeebe'i afeebe'e losisimma.
- ◆ Beyyi summuwwa ga'ninnee ga'nqar kolinne amaxxamo horoormare'uwwa la'isimma
- ◆ Summuwwa , heeruula, Afriiqa, Itophphe'e
- ◆ Ga'naa qarkollo moo'isaachi mare'uwwa , woro, maksuume, qedsuume, woroo'n qarkollonne, hanaa'n qar kolinne iimookollo, aadookollo mk.
- ◆ Beyyi summuwwa ga'ninnee qarkollinne maqire amaxxamaakko horoor mare'uwwa maxxaal fidalinne moo'isimma

Losan mato:-

Losixxi mato misilluwwa qanannn'imma

1. Ka losixxi horoor sawwit usheexxat horoor mare'uwwa la'isiminatte ihukkisa sawwa'issehe
  - ◆ Losaan kaarta'a qananaa'l'uuyya laqqam beyyo moo'issamisa gaafaassehe.
  - ◆ Kaarta'a shooto'i issimminne ixxuwwi ga'nna lugumii ki'saa caakkissamisa issehe
  - ◆ Kb. Yoommok waachchamonnnette, waachcham Dabuuphphigassi qooxo'onne siidamtamo, Dabuuphphi gassi qooxo'i Itophphe'i woronne siidamookko, Itophphe'i Afriiqqi woronnette mk.

- ◆ Losaan dabachcha uwuitam xire mare'e awwaaxxitamisa awwontakko'uuya hasisoo shuquna uwwe.
- ◆ Losaan haareel mare'wwa awwaxxitamaare heemach boordanne kitaabimminne lasaan-chonne losaaninne maqire atoorallehe.

Xa'mchchwwa

1. Awwonoo karta'wwa qoossitakka'a moo'lakka'a laqqakkam uulli summi mare'wwa losaanchina moo'issehe.
2. Kaarta'a shoot'i issimminne ka siidamtakkam beyyo lugumii ki'isakka'a (beero'o, worada, zonna, gassi qooxo'o, uulla, Ahigura) caakkisakkeena yakite issehe

Losixxi Lamo

Losixxa asheettakkeena gaasitakka'a losisaanchi awwonoo ga'na/ga'nkollo moo'isaano losissehe; woro, maksuum, qedsuum, woroo'n qorkoll, hanaa'n qorkollo, iimookollo, aadookollo mk.

Losaaninne maqire ihimminne hanqoi qara moo'isaancho bon beyyonne wonshamona losissche.

Losixxi Dabachchwwa

1. Keeniya'i siidamtamok Itophphinse woroon qarannette
2. Itophphe'i siidamtamok keeniyaa'inse hanaa'n qarannette
3. Itophphe'iinse hanaa'n kollonne siidamtamok Ertiira'a
4. Jubuute'i siidamtamok Itophphe'iinse maksuumenette
5. Suudan Itophphe'inse qeddikollone siidamta-mo

Losan Lamo

Qanannaato (luxxilosa'n ammane)

- ◆ Gaassa gudukki qananaaxxi horoor mare'wwa heemachboordanne baxantamisa moo'isse-he, xinti sawwite caakkissehe, iitoom, qala'm beshichcho, hay, la'amcha, eeliinchchi fira, Afiriqqa, gassi qooxo'o gaga gasso, dabuuphphi gassi gooxoo', hadiyyi zonna, qabale'e, saayinsa, fuulisimma, la'ishsha, assi kitaaba, lonsimma

- ◆ Horoor mare'wwia annanni beyyo uwvim-minne qanannaato losaanina qananaa'lehe.
- ◆ Qananaaxxi sawwite IMS xuunsammi woccuw-wa awwaaxxiimminne hincaachcha.
- ◆ Losaan awwonoo losa'n ammane losa'n gudo'i qanannaato gaginne qananaa'la'a waattamisa gaafaasshe.

Luxxi losixxi dabachcha

1. Iqala'm beshichchina
2. Ixxi gaga la'ixximma
3. Dabuuphphigassi qooxo'onne, Hadiyyi zoonanne, soo'l woradanne
4. Ulla, gassi qooxo'o, zonna, worada'a beero'o, qabale'e
5. Hansi gassi qooxo'uwwanne lam gaga gassi beero'uwwanne

La'm losixxi dabachcha

1. Wo'm summi lob anni afeeb'e =Ersado Laam-beebo Lonsaqqa
2. Uull'beetoom= Itophphe'inse
3. Gassi qooxo'i= dabuuphphi gassiqooxo'o
4. Zoon = Hadiyya
5. Worda = sooro
6. Beero'i = Jaajara
7. Qabale'i = 01
8. Minxig = 00129

Losixx saso

Losixxi lamonne issitakko'i losixximma shooto'i issimminne awwonoo wo'm ga'na qarxxi besh-huwwina IMS himcaa'lehe

1. Wo'm summa lob'i anni afabee -----
2. Uulli beetoom -----
3. Gassi qooxo'i -----
4. Zoon -----
5. Worada -----
6. Beero'o -----
7. Qabale'e -----
8. Minxig -----

Losan saso

Mare'uvwxyz finto'o

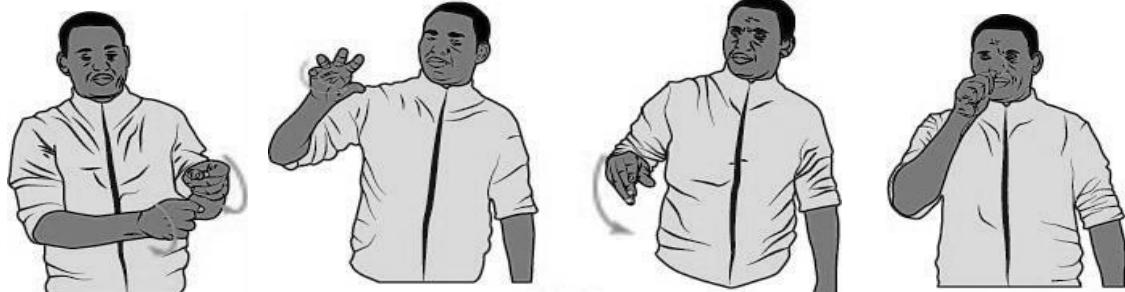
Losaaninne maqir ihmiminne ushuxxat woronno
ki'ukki won won mar'euwwa fintche

Beyyo

"beyyi" kki mare'i finto'o

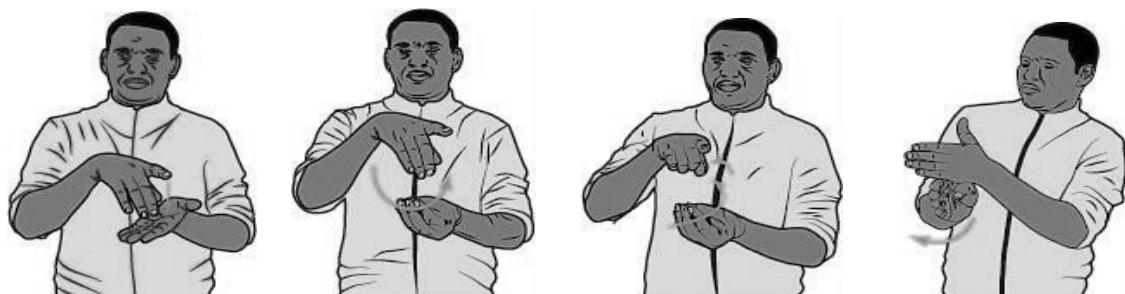
- A. Mare'oom angi qocci -----p
- B. Mare'oom baxamoo beyyi ----- hanaa'n
orachchi baxxanchanne illaggi kollinne
- C. Mare'oo'm angioobbi kolli -----
iimookollo
- Ch. Mare'oo'm mikmikaat ----- kululleesa
- D. Mare'oominne maqire mattam illi
caakkishshaa orachchi mik mikaatoo
----- mahim bee'ane

Heeruula

Afriiqqaa

Itophphe'e

Beero'o

gassiqooxo'o

zoono

*maksuumenne
(makollonne)*

Heechchi ga'na

*qed suumenne
(gar kollo annaniissimma)*

iimookollo

Ushexxat onto

Ikob'loomaa

Ka usheexati losaniinse egeramoo misha

Losaan ixxuwwi gaqqekaa mullimanni aganna kuttamo. Usheexxat onti losano goolitakka'a lasonne losaan awwonno keeno issimma xantamo. Kobi'lishshina afisoo erbaxo annanni issita'a caakkissamo.

Higgo'i ammane hanaar ammaninaa awwadoo goollaano lossamo.

Horoor washshinne amxxamakko mare'uwwa awwaxximma asheettamo.

Horoor woshshinne amaxxamaakkko mare'uwwika ka misha fintitamo.

Mare'uwwi laboo googinne sawwite caakkisameena xantam googguwwa losixxehe.

Heechqaanqinne amaxxamaakkoo mare'uwwa finteh.

Horoor mare'uwwa! Kobi'loma la'amaakkko, qoxara, lonsamaakkko, eroomma, jora, lonsoohane, maalasisoohane, faare'aala, abga'la annani ik-kam angi ejjo'uwwi(haarech luwwa qooccimma, orachcho xoxxoolishsh, polotiika,qoorooma.....) mk

Hasissam tamo'i mu'uttuwwa

Idiisa'n foto'o, mat adiloo'magassi woronne hegeegonne la'amtam kee'nka kobi'li ihoo baxo qooccaa irifo'o siixxukii manni, annanni annanni shogguwwanne mishaam ikka'a irifo'o aa'luuuyya moo'isoo kitaabo'onne te'im xambikitaabanne hee'oo misilluwwa

Ka usheexxaxx horoor mare'uwwa kob'lamoo misilluwwa te'im foto'uwwa xansisubeelasem Amaa'lisinne laboo waamet ido amado'i kaarduwwa

Losixxi mato (luxxi losa'n ammane)

Losaan awwonoo xa'michchwwa dabattamisa isseh.

1. Misilanne moo'lakkam losaanchi irifamukkok maha baxaateda'e ki'nuwwi atwoonna kullehe. Losa'n mine woronne kobi'l ihoo'isa issukkibax
  - ◆ Danaam adaba moo'isukki bikkina
  - ◆ Mullikeeniinse e'laanchi misha eebubikkina
  - ◆ Ixxi losa'n mine bikkaa akukamma kaa'ubikkinna
2. Irifoomanchika, irifamoohaannikka, moo'lammankka illi kollo moo'imminne irifamchi qoocco liirancha caakkissehe. Losaaniinse egeramoo dabachchi woronne awwonaa macceesamoo caakkishshi mare'uwwi exxito'isa qossehe.

Irifamoohaanii:- liiramchi, bolxiso, woro ushaxxi-soo, mk

Moo'oomannii:- liiramcha, heelaato, qiinsho'i mk

3. Misilluwwa moo'isimminne irfamchina afiseena xano bax finteh.

Los'an minee biiranne kobi'lishshoomina afisoo-baxxuwwa orachxoxxoollishsha, qooroo'm baxo, saayinsa beyyamookko angi lachchi baxo mk. Mulkeeniinse ellaanchi misha doonsiisimma.

Losan Lamo:

qanannaato (luxxi losa'n ammane) qossehe.

Ee'isinnem qanannaato qananaa'lehe

- ◆ Moo'amchi hasisoo horoor mare'uwwa haareechchi luwwa gooccaancho, annanna, qoora, saarayaancho, hindiyato qawwa (haanjoo'), summabikkancho, neeyyato murimma hoogimma, xanat hoffe'ne, wodaninne ammanimma, nadadimma, gag gaginnem losisimma, yakite, la'imma saarayyimma, faare'aalla, baabura, miqo'ina baxo ashariamma, fурго', karamella, xamibikaaba, bitasimma, diinate(bira), bakkisimma, gii'l daafo, baxihiolloamcha, qoccamcha, qare'imminne, daafii gatimma, liiramimma, angi heehcha, telegiraafa,asse'imma, aa'imma, angi goorooma, losisimma, baqite, amman ammanenne, gassaancho (daanna), ceemimma, axisimma, sore kuma, doolaara, miqimma, buxooma, tiramcha (firimma)
- ◆ Hanaan fintamto'i moo'amchchi hasisoo mare'uwwa annanniannanni awwaaxxisinne losaanina caakkissakeena yakillehe, kobi'iishina losisimma
- ◆ Losisaanchi losaano losisimmi (biirii woro'kollonne angioobbi woro'ikollonne),
- ◆ Gagi gaga losisimmi (worii biiranne angioobbi biiranne)

Losan lamo:

Maceesimma hoongaanchi Haareechchi luwwa qooccanchi (hango'i aganna)

Baxxachi mato

Losaan hanqo'isa goossita'a laqqeebe'e awwonsa caakkishe. Losamukkisam xa'michcha annichchi annichchom qonanaa'lakkuuyya caakkoo'isa issehe. Dabachchi annanni annanni googinne uwwimma xanto'ita'nem awwonoo qome'i luwwi moo'amchi hasisookko.

1. Macceesim qeddi yoohan ihukkisa
2. lama'l hiinchonne
3. macceesimma hoongi hawwi mashka'inne losakkamoka aagixximma hoonge.
4. ixxi – ixxigagam losisaa, saarayyiminne, qananaa'imminne daddarimminne
5. mathoffi ciilia baabur qocceena ihukkaare moo'aa gatisukkisa
6. telegrafi muuta e'laanchisa baximmi, baxiinse hollamcha

Losan lamo:

Macceesimma hoongaanchi haareechchi luwwa gooccaancho (hango'i aganna)

Baxxanchi Lamo

Lisiaanchi:

- ◆ baxxanchi lamo qananaa'lakkeena gaassitakka'a aganoo'm baxxamcha gundissakka'a hincaa'lehe.
- ◆ baxxanchi matonne mo'amtam mare'uwwa hofe'ubeyyonnemat kore eddakka'a moo'lehe.
- ◆ la'm baxxanchi woronne awwonoo mare'uwwina beyyoo uwvitakka'a moo'lehe; gooccimma, muuziqa, muuziiga lellakam muuta, murato, diizaayina, muuta, e'loobeyyo afimma, awwaaxximma, elektriika, malaayye, buqaa'ima, jenereteera, xaaba'a, silka, tekinolojee', qaraaliixxche, misila, edamismma, sinima'a, sadeentayyee sooro, mat kuma, misha, annicho, diqakka'a gobimma, golato.

Losixxi mato

1. agannoom gundisakka'a wocimma.

Losaan lamem qanannaati woronne tiiro uwrita'a mare'uwwa awwaaxxiteena yakite issitona, kuk ihmimma awwonnehe losaan xuunsamwoca baxxam seera qoosita'a moo'lu'uuyya awwonoo losa'n woronne tom'i luwwisa awwaaxxamona.

Agannoom gundannem

Toomas Aliva Ediisan maccesimma hoongaanchi haareechchi luwwa gooccanchi hee'ukko. Maccesimma hoongaanchi ihukkok qaramukkaaniinse la'ma'l hinchonnette hee'ukko. Maccesoo bee'i bikkina losano loseena xanukkoyyo. Eebikkina haanj'i qawwa yakka'a weeshakkam hee'ukko, kak macceeso'i ama quuqqa'a losa'n miniinse fisita'a isgagam losisso'o. Ama losissamaannonne edaa qananaa'imminnee saarayyiminnee Ediisan ixxigaga losisam hee'ubikkina losa'n minenne losakkamaaniinse loboka la'am hu'ukko. Ediisan faare'aala qoora neeyyato muroo bee'i manchchi hee'ukko. Ixxi abaroosi buxi hee'lobikkina tommonnee lam umuranne baxosiixxa miqo'inne baximma asherukko. Mat balla saarayyukkuuyyam Baabu'l woronne gii'l daafa ki'oo'isa issaa baxiinse hollamukko. Eebikkina Baabu'l oodo'i kulleexi woronne daddarimma sheerukko. Mat

balla Baabu'l oodo'onne mat ciilichcho baabur gocceena ihukkaare moo'aa daafinse gatisaakko. Eeciil anni Teelegraafi asse'immikaa aa'immikaa losano losisaa Telegraaf angi qooroo'm bax-aanchi issukko. Ediisan Telegriaafi muutoomam otomaatik issukko. Kannonne ixxi awwonsaanchi quuqaa baxiinse hollukko. Ediisan Baxina aagukki suuqi woronne bi'aakko sirra'i naqaasha kooboo maashiina areesaa ellaanchisne baxaa luxxi ammanina sorkum doolaara miqakko'aare eelasage goddaanchi ihubikkina saarayyimmi bax xale'e issimma ashurukko.

Ediisan matkumii hanaan ihaakkooluwwa qooc-caakko. Kb. Muuзиqa leallakam muuta, saagra inkiiraancho, ampuula, elektiriiqqi malayye bu-qaa'oo jenereetara, Ediisan lachchoomam macceesoomuuta baxaa awwaaxximma hasukkoyyo. Diqakka'a gobimminnee macceesoo'isa issimmina hincukki xa'mcha aa'ukkayyo. Ediisan sadeentayyenneroor umuranne lehukko.

2. Ediisan aganniiosaan la'im hasisoo won won losan awwonookeeno edookko
  - ◆ Macceesh hongik hindiyyaat bee manni labakat yo'o
  - ◆ Neeyyato murimmi hasisooyyo
  - ◆ Losano losimmi losa'n min xale'ina qoodamu bee'ane.
  - ◆ Macceesimma hooggimmi xanat beechchayyo.
  - ◆ Macceesimma hoogg'i keen manchi beet heechchi dabasamchina keema'al angi ejso'o issokko
  - ◆ Macceesimma hoongaan Itophphe'i li'inina angi ejjo'i issiteena xantamo

Losixxi Lamo Dabachcha

Losaan mat sawwite annanni annanni googinne caakkisimmixansiisoo'isa la'amona mat xa'micha hoffe'ukkuuyya lam losan dabatamisa issehe.

1. Faare'aallooma, anno'i bakkishsha, qananaa'imi losano, qooccato'i uwwancho mk,
2. Biilaashukki sirra'i naqaashi maashiina areesa baximmi hu'ukko.
3. Anpuula qooccimma.
4. Macceeshsha qeddi hee'immi awwaadukko bagaan hawwojjihee'immahoogimma

5. Macceeshsha hooggimmi xanimma hoogi-mayyo, macceeshshi hoongigaga xanaakko awwaad yoohane.
6. Kannina hanqo'i dabachchi bee'ane Losaan sawwitiinse biirikka'a caakkissamisa eeyyite uwwehe
7. Mat kumiinse hanaan
8. Sawwit wixxaachchi baxina beyyo uwwoo'isa tamaakko.

Losixxi saso

Losixxi horror sawwit qaxxi woronne atoorachchi gada'a taaphphansimminatte losisaanchi dabachchiinse lobakka losaan woccami gaafaasimmina beyyo wwehe, mat losaanchi dabachcha uwuaa lasonne awwonoo mare'uwwa awwaaxximminne atoorachcha asheeroo'isa mulli losaa baxxamta-misa gaafaassche

- ◆ Kaba uwramukki dabachchi te'im hincukki sawwitenne iitamtakkamo
- ◆ Annanni dabachchi te'im sawwit yookkok yookko,mk

Losan saso :

Fito

Losisaanchi

- ◆ Fitiki horoor sawwit ka ushaxxat woronne losso'i mare'uwwa gaqqi sawwit caakkisimmi-na awwaaxximaamoo'isamonalaosaanina saw-waa'issehe
- ◆ Dabachchi ihoo'n losaan mare'uwwa awwaaxx-akkamisane hincitennee ille ubbuusamona
- ◆ Usheexxat woronne losaa'n fiti seera edda'a moo'lona
- ◆ Hundem losaan annichchi annichchim xee'amaanchcho hinca'amoo'isa isitakka'a xee'amaa'n summa heemachboordanne kitaab-behe.

Losaan garxi woronne te'im losa'n mi'n woronne xee'amaanchcho hincaa'leena qeddamtoo'n la'ammi atileettuwwa, orachcho xoxxoollishsha lelli-tam keeno, mk xeeqqamanchisa hincaa'imminne fitamchixansiisookko.

- ◆ Fitanchi xire misa uwwehe; lasaanchonnem kaa'ukkoka caakkisshe.

- ◆ Kaa'ukkaanina hoffi irifo'o uwimminne gaa-faassehe.

Losan sooro.

Mare'uwwi finto'o

- ◆ Gassito'i usheexxatuwwi woronne xantobee'i mare'uwwa eddaka'a moo'lehe.
- ◆ Losaan ka usheexxat woronne loss'aanika haareel mare'uwwa woccamisa issitakka'a heemachboordanne kitaabbehe.

- ◆ Losaan annichchi annichchim mat mare'e doo'litta'a ontem mare'i caakkishuwwa moo'isama issche.
- ◆ Kochchi afukki losaanchi mare'i caakkishuwwa moo'isooxire ki'ne hanqi ihmmana'e hoogimma woccakkeena gaasitakka'a gada'a losaanina uwwehe.

Losano eroomma/galaxxisoohane

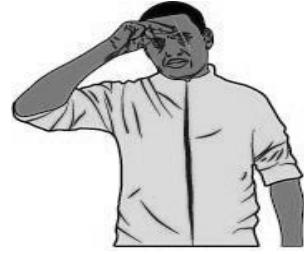
giichcho

Yakite

danaamo

haareechluwwa goocca

Kobi'l ihmima

jora

qoorooma

Bila'a

abga'a

Usheexxat loho

S'aat mee'otte?

Ka usheexxat losaniinse egeramoo mishshuwwi

Losaan ayyaa'm baxo sa'aatinne maqire edamsita'a woccamo. Usheexxat lohi losano xaaxxisa'a lasonne losaan awwonnoo keeno issimma xantamo.

- ◆ S'aata xa'mitamo
- ◆ S'aata kuttamo
- ◆ Ayyaa'm baxxuwwa xa'michcha xa'mitamo,dabachcha uwvitamo.

Horoor mare'uwwi: sa'aata, dara, him,o balla(loh sa'aatii lasaga), sadeent sa'aata, lamonnee kollonnee, soorina tommi onti daqiiqi gatukkuuyya, mk.

Hasissam Tamo'i Muuttuwwa

Annanni annanni xarappeeziikki te'im gortanni sa'aatuwwi mat balla annanni annannibaxxancha moo'isookki saaattuwwi misila.

Horoor woshsha caakkisimma

Sa'aat + mee'o = sa'aat mee'otte?

IMS“tte”xa'michchi mare'inne maqire illi kolli mikmikaatinne caakkisoo'isa bixinne moo'issehe IMS woc woronne xa'michchi mare'e awwaaxximmi hasisoo bee'aanooma kullehe.

Losixxi mato

misilluwwa qananaa'imma

Losisaanchi kalosixxi horoor woshshi ushhexxatik ka horoor mare'uwwa la'isimminat ihukkisa tiisissehe losamukkisam misilluwwooma danaamisa soroobba'a dabachcha uwwimminne baxxantamisa losaano gaafaassehe. Losaan dabachcha uwwitam xire awwaaxxitammare'uwwikka kobi'lam

sagalluwwa heemachchi boordanne kitaabbehe. Atoorachchi lasaanchonne horoor mare'uwwi woronne ki'ubee'ek yoolas ki'ne eddehe. Losaaninne maqire ikkakka'a mare'uwwooma maxxa'l fidalinne eddehe.

Losixxi Lamo

Awwonoo mare'uwwi ballika hinka'i baxxancha bikkooda'e qarxi beshshuwwinne maqire atoorattakka'a hanaan hincukki misilluwwaa misiloomane issitakko'i atoorachchashooto'issiminne mare'uwwi bikkitam balli baxxanchi sa'aaxxi xigo'o misila moo'issakeena yaki'lehe

1. Sooddanna: da'l tommoo lam sa'aata
2. Dara : mat sa'aatii loh sa'aat afeebee'e
3. Ball (samgud balla) : loh sa'aata
4. S'aaxxi lasage : lohiinse tommii lam sa'aatii afabee'e
5. Eeliinchi aagga: tommoo sa'aata
6. Hiimo : tommiinsee lam saatiinse lasonne

Losano Lamo

xa'michcha xa'mimma

Losisaanchi losano uwvitakkeena awwonoo baxissehe

- ◆ Losano horoor woshsha atoorarakkam xire xa'michcha xa'makkamisa lossookka tiisiissehe.
- ◆ Erbeetinaa Eroommina mare'i summa uwwehe.
- ◆ Sawwite dabassaqqamchi woriinse losaan laqqambee'i sagalluwwa doolitakka'a heemachbordanne kitaabimminne mare'uwwooma maxxa'l fidalinne moo'issona, xinti sawwitem caakkisonna.

- ◆ Gaassita'a losixxito'oka shooto'i issimminne sasem haalattuwam bikkita'a sawwite dabasaqqamchoomma diraama'isa losaanina moo'issona.Qanannaaxxi woronne sasem haalato'o annanni annanni kollonne uullito'oka labissakka'a misila ki'isimminne annannichchi haalato'i woccam xire uullitakamisa horoo'l xinti woronne misila qooccimminne beyyo dabaransehe.
- ◆ Losaan sawwite dabasaqqamcha qoossita'a laqgeebe'e saskor afeeb'e annanni annanni qare'nninne eddehe.
- ◆ Gaassita'a lam losaan Eroomii Erbeetii diraa-maoma mo'isona issitakka'a ki'ne losisaanch bikkimminne sawwite dabasaqqamcha eddehe.
- ◆ Eelasage mat losaanchi ki'n beyyo bikka diraa-ma'a baxoo'isa issimminne sas losaan sawwite dabasaqqamcha edamoo'isa issehe
- ◆ Losaan sawwite dabasaqqamcha danaamisa moo'iseebe'i afeeb'e losaano dabaransimminne losixximma asheettona.

Losisaanchi kaba xa'michchina dabachi losixxi amman ihukkisa losaanina caakkissehe. Losixxi matonne losamukkoko tiisiissehe. Losixxa issimmina

- ◆ Losaano lam lam issimminne lamem losaanim matii xa'meena la'mekii dabachcha uwweena guddamisa sas daqiiqa uwwehe.
- ◆ Losixxama guullamoohaare qarxi beshshuwvi illagenne hinca'maa xa'michchaa dabachchaa issamaa moo'isamona gaafaassehe.s
- ◆ Annich annichi gaalchim ixxuwwi gudo'o hicaa'ama lasonne afuutto'i losaan biq sawwite uwvitamisa issehe.
- ◆ Losamukkisam losaan awwaaxxito'i haarechchi mare'uwwa awwontakko'uuyya heemachboordanne kitaabbakka'a losano goollitakko'uuyya mat lam kore losaaninne maqire issehe.

Losan lamo:

Ammane qananaa'imma (Kurimma)

Losixxi mato

Ka losixxi horoor sawwit losaan ammane moo'lo'uuyya qananaa'm losixximma asheettena gassita'a wocakkamisa lossamisa taaph-

pansimminatte xigguwwa heemachboordanne kitaabbakka'a lasonne mat kor'e qananaa'lakka'a losaanina moo'issehe. Awwonta'a losaan mat mat ki'lu'uuyya xigooma IMS moo'issamisa issehe losaa'n hindiyaxxi xanaxxisinne moo'lakka'a xiguwwa dabaramsehe

3 : 00 = sas sa'aata

Losixxi Lamo diijiitaa'l sa'aata qananaa'imma kaba losixxi matonne issamukki losixxa bixinne moo'iseena guddamisa losaanina kullehe.

Losaan mat mat ki'lu'uuyya uwjamukki misi'sa'aat xigo IMS qananaa'lamisa gananaa'lamisa gaafaassehe.

Losaa'n dabachcha awwontakko'uuyya losixxi matonne wocakkamisa losso'oka bixinne moo'iso'isa qossehe. Hasisookki shuqunaa tamoo'oo issehe.

Losan saso

Losisaanchi gaasita'a losso'isinne Lombaam bal-lihoshsha losaanina qananaa'lehe.losaan mare'uwwikaa xuunsamwoc baxancha danaamisa moo'lamisa issehe.

Losixximat :

Dabachcha

1. Sa'aat da'l tommoo lamoo
2. Tommoo onti daqiiqqquwwa
3. Mat sa'aatanne
4. Onti sa'aataa soree onti daqqiqa
5. Honsi kollii tommii mat sa'aataa hii'm lam sa'aatii sas sa'aat afeebbe'e

Losixxi Lamo

shiinaatisimma

Losisaanchi "A" lokkaaganne fintantokeeno losaanina qananaa'lkamaare lasaan "B" lokkaaqnne shiinaatookkoka mare'inne moo'isamisa issehe.

1. ch	5. A	9. D
2. I	6. C	10. E
3. G	7. B	
4. H	8. F	

Losan sooro

gortannikaa xaraphpheez sa'aata qananaa' imma

Losixxi mato

Losisaanchi gaasa yoo baxxanchi woronne sa'aata qananaa'akkamisa losso'oka mat kore eddona.

Dijiitaa'l sa'aata qananaa'imminnee dijiital ikko'ibee sa'aattuwwa qananaachchi lambe'enne yookki annannato caakkissehe.

Luxxi misila losaanina qananaa'imminne kobi'lishsha uwwehe.

Losaan mat mat ki'lu'uuyya sa'aattuwwa qananaa'lamisa issehe.

Losixxi lamo

Losaan Lombaam kobi'lishsha shooto'i issamaa ixxuwwi balli hoshsha sa'aatinne maqire amaxxansamaa qarxxi beshshuwuwina hincaa'lamisa duuha'a taaphphansehe.

Horoor mare'uvwaa sa'aata kurakkamisa eddaka'a moo'lehe.

Losaan kor-korinne kilu'uuyya ixxuwwi balliho-shsha saatinne maqire amaxxamsita'a woccamisa gaafaassehe.

Losan onto:

Mare'uvwii finto'o

Ka usheexxat woronne awwaadonne hoso'i onti mare'uvwaa heemachch boordanne kitaabbakka'a mare'uwwooma losaanina moo'issehe. Awwona annichchi annichchi mare'e losaaninna maqir ikkakka'a finteh.

*Gaassaa/hanqatalam sa'aata
(sa'aatina)*

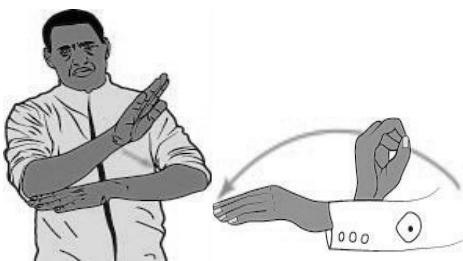
samgud balla

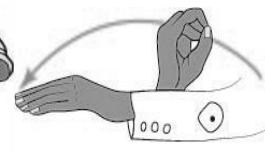
Tuunso

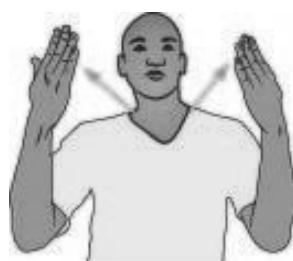
hiimo

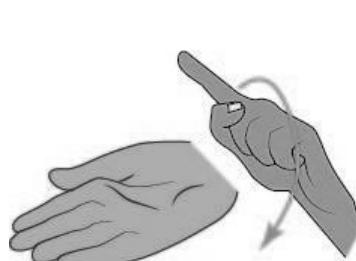
sa'aax lasage

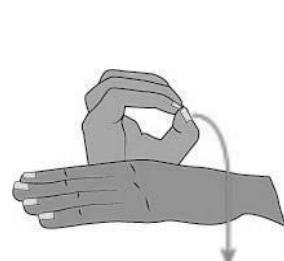
balla

Dara

daqiqa

eclliinchi aagga

Usheexxat Lamara

Ichchi Doo'lo'o

Ka usheexxat losaniinse egeramo mishi

Losaan ichchikaa aggikkaa doo'lo'o losamukki googinne caakkisamo.

Usheexxat lamar losano xaaxxisamukkanii lasage losaan awwonoo keeno issimma xantamo.

- » Ichchikaa aggikkaa suu'm mare'e moo'issamo.
- » Ichchikaa aggikkaa ixxuwwi doo'lo'o suu'm mare'uwwa awwaxxitu'uuyya caakkissamo.
- » Beyyoo duuha'aa labaanchi issoogooginne ichchaa aggaa xa'mamookko.
- » Losamto'I ichchikaa aggikaa doo'lo'i caakkisaano kuttamo.

Horoor mare'uwwa annanni annanni ichchuw-wikkaa agguwwikaa suu'm mare'uwwa, doo'lo'o caakkisoo mare'uwwa, hasoommo, Idoo'la.

Hasisoo Tamo'i mu'uttuwwa

- ◆ Annanni annanni ichchi hanga'l moo'ishshina hincooqaxooma te'm misilluwwa.

Horoor woshsha caakkisimma:

ichcha + doo'limma = ichchi doo'lo'o

IMS "y"yesa yoo'imoo'isaan awwadood bee'isa woshshi ihukkaarem "y" illi kolli mikimkaat caakkisoo'isa baxinne moo'issehe.

IMS "doo'limmikaa" "doo'likaa" mare'uwwi lab-aqqamtamisaa annannaato moo'mma.

Losixxi Mato:

Misilluwwa qananaa'mma

Losisaanchi, ka losixxi horoor sawwit ka usheexxat horoor mareuwwa la'isimminat ihukkisa sawwaa'iissehe. Misilanne moo'lakkam ichchi hagalluwwi summa xa'mimma asheettakkeena gaassitakka'a losaan ee-ayyaamo ginjira siidamukki ichchi hagara te'im ixxuwi hegeegonne manni dut ammane awwaaxxoo ichchikaa aggikaa hagara wocamoo'isa issitakku'uuyya asheellehe. Losaan moo'issam mare'uwwa heemachchi boordanne kitaabbehe.

Losaan ixxuwwi hegeegina te'im giichchina ichchi hagara caakkisamana m'in woronne awwaaxxamook mare'e qarxi beshshuwwina moo'issamisa gaafaasshe. Annannichchinennem awwaaxxamook mare'e annanni annanni ihulas hundiinse e'laanchi mare'e doo'litakka'a ka lasagina ee mare'I xale'e awwaaxximmina iittamtamisa issehe. Haareech haareechchi mare'uwwa foto'o ki'isimminne te'im misila ki'isakka'a dissakkamisa issehe.

Losamukkisam misilooma qoosita'a soroobba'a dabachcha uwrimmanne anga eddamisa losaano gaafaassehe. Losaanchonne horoor mare'uwwi woronne ki'ubee'ek yoolas ki'ne finto'i lasaanchonne eddehe.

Losaaninne maqire ikkakkaa mare'uwwooma maxxa'a'l fidalinne maqire eddehe.

Losaan horoor mare'uwwa maxxa'a'l fidalluw-winne maqire moo'isimma xaantabe'i atoorachchooma edda'a lossona.

Losan Lamo:

Qanannaat mato

Erqoocci Ichchimi'n Gambayyaato

Baxxamichi mato

Losisaanchi qanannaato qananaa'm asheetakkeena gaasitakka'a

- ◆ Losaan Erqooccina summ'i mare'e uwvitamisa issehe.
- ◆ Awwonoo keeno qanannaat woronne xiniinsimmi hasisoo mare'uvwina laboo sagalluwwa heemachboordanne kitaabbaka'a eekee'n mare'uvwaa xintisawwitee caakkissehe.

Ichchi mi'ne, gambayyaato, abaroosa, hoffambee-to (hoffamlandichcho) hooshsho'o, koyinansimma, ijaajancha, laastiika, sheefannimma, mmeno'o, finto'i, bito, hasimma, maa'l haato'o, doo'limma, halicca, cababaa afuurimma, buddeenna, hawwo, qalbeexximma, saramma shiimo'o, shaana, dinnichcho, baara, gerechcho, maara, barbaro'am woxe'e, shaana, daabbo'o, tobbe'aa wocimma, tiisiishidaftara, iskirinto'o biira'a, faanta'a, sila'a, fito.

- ◆ Qanannaato qananaa'lakkam xire IMS aw-waxxitakkamisaa sawwitee danaamisa awwontamisa losaanina tiisiissehe.
- ◆ Qanannaato losaanina lam kore qananaa'lakka'a lasonne gagagudisso'i losaan qanannaati-inse hofqaxam qarxanne qarxanne qananaa'lamsa is sehe.

Losixxi mato

Losisaanchi qanannaato shoto'i issiminne xa'michchaa dabachchaa issimminat ihubikki-na losaanina tiisiisakka'a qunxito'isa xa'mehe. Losaan xa'mittam luwwi yoolas gada'a uw-wehe. Losamukkisam dabachcha uwramona xa'mitakteena gaasitakka'a xa'michcha annan-nichchom IMS losaanina moo'issehe.

Losixxi dabachchuwwa:

1. Luxxi xirem
2. Anninne, amannee hoffamlandichchonne maqire
3. Meeno'o
4. Ichchi summuwwa hunda la'ooba'anoomo
5. Danananchcho wesha caakkisaancho xamim-ma

Qonannaate Lamo

Erqoocci ichchi mi'n gambayyaato

Baxxanchi Lamo

Qananaatoom gaassookkok qanannaaxxi awwonoo baxxanchi ihukkisa losaan laqqamisa issehe.

Gaasakka'a luxxi baxxamchi woronne losissakko'i mare'wwa eddakka'a moo'issehe.

Mat te'im lamlosaan luxxi qanannaat sawwitee gundannem qarxibeshshuwwina edda'a moo'lamsa issehe.

Qonannaaxxi la'm baxxamchi woronne xiniinsi hasisoo sagalluwwa heemachboordanne kitaabbakka'a lasonne mare'wwa moo'isimminne xinti sawwixxi hanenne atoorattamisa issehe.

Itimma, agimma, guullimma, shallago'o sirra'i woraqata miqimma, miqimhoogimma, labookkata, gibiro, baxaano, miqo o, losa'n mine, hospitalla, googo, baximma, xanimma, xanimhoogimma, dabachcha, xigimma, koyyinansimma, worushshe-exximma, duuqqa, irta, qarcaata, hinkide?!, maa-la'limma, afa'l kollo, haareechcho, galaxximma,

Kaba qanannaato gaasita'a guddo'isinne lam kor losaanina qananaa'lona

Losixxi mato:

Sawwixxi wixxa'ma

guddo'i losaa'nek qanannaatiinse laqqa'i qaxa ixxuwwi gaqqi sawwitine gundissa'a qarxibeshshuwwina caakkisammo'isa gaafaassehe.

Qananaaxxi woronne yoo sagalluwwiinse loph-phoo kollimIMS hasissam beekeeno. Losaanneka yakite kanni woroohincu kobi'lishshinne maqire shiinaatamuta'n danaamo.

Shiinaatambeelas awwonookeeno IMS caakkisakka'a losaan odim yakite issitamisa gaafaassehe.

Qanannaaxxi sawwit xaaxxoohaare

Mat balla Erqoocci anninne, amannee, amlandich-chonnemaqire ichchi mine marukko. Ichchi mine aagimmina luxxixirem hu'ukko ichchimi'n sila'a la'am hee'ukkoyyo. Moo'amukki woshshanne maalallukko.

Anniichchi mi'n sila'a wocakkamisa, losisukko. Annimaa'l haato'o, ixxi ama allicca, Erqooccii ixxi aayyaa odim shorbo'o ijaajamaa itamukko. Annii amaa biira'aagamukko. Erqoocci ixxi aayyaa ixxi anni ayyi luwwammiqakkuuyya sirra'i

woraqata xa'mimmi hasisa yaa kurukko. Sirra'i woraqata xa'mimmim adilna laboo gibir siidamoo'isa tamookko yaa annikurkko. Adil, gibiri-inse wixxa'ukki birinne aga'n miqo'o miqeena, googguwwa, hospitaalluwaa labookeeno baxee-na awwaaxxookko. Erqoocci losukki haarechchi losanonne liira'mukko. Losukkoka qarxi beshshu-wwina baxxamseena labakata hasukko.

Losixxi Lamo

- ◆ Losixxuwwa dabatteena gaasita'a lasaaninne maqir ihimminne lamem qanannaaxxi woronne xiniinso'i uwramukki mare'uwwa eddakka'a moo'lehe.
- ◆ Losixxi mat woronne issamukki losixxa mat kore eddehe.
- ◆ Losamukkisam annannichchi xa'michcha losaanina IMS qananaa'imminne losaan saw-wite aagixxitoda'e qossehe.
- ◆ Aaganne ki'ukkimare'uwwa awwaaxximminne losaan baqbaqa ita'anga eddamisa bootaassehe.
- ◆ Losaan dabachcha uwvitam xire danaamisa awwontamisa haaree'l mare'uwwa IMS awwaaxxakkamisa heemachboordanne kitaabbaka'a lasonne losaaninne maqire atoorallehe.

Losixxi Lamo Dabachcha

1. Danaanaanchika hincit makkisimma
2. Shorbo'o
3. Adilna labo gibiro hanqo'isinne miqamoo'isa tamimmina
4. Miqo'i xasso'uwoo maashiina eehannika mato adilina asse'oookko
5. Lobakat liiramcha

Losixx SOSO:

Gaalkhi atoorachcha

Gaalchchibax Erqoocci minenne losukki haaree'l losano annanni issimma

Horoor sawwit: losaan qanannaatiinse losso'oka baxxamsimminne ixxuwwina'i ixxuwwi losixxan-tamisinatte

- ◆ Luxxi lamem qanannaaxxi woronne xiniinso;i mare'uwwa losaaninne maqire eddakka'a moo'lehe.

- ◆ Gaalchi baxo losaanina IMS caakkissehe.
- ◆ Qarxi dutoo'misinne losaano lam sas gaalchanne baxamsitakk'a kululeesa qooccamaa afuuaramooisa issehe.
- ◆ Gaalchina mat awwonsaancho doo'lamona
- ◆ Losaano gaalchanne baxxamisitakkam xire qoxar losaano mul keeninne issimma xaddak-kote.
- ◆ Gaalchi baxina 5-10 daqiiqqa uwwehe.
- ◆ Do'lakko'uuyya gaalchi atoorachchanne hasiso shuqunaatamo'oo issehe.

Egeramoo dabachchi awwonoo keeno qaaph-phookko.

- ◆ Meeno'I mah ihukkisa
- ◆ Ichchi minenne anga aphphishi tirat
- ◆ Meeno'onne diidarama hincukki caakkishsha xa'mimmi xanamoohaanooma.
- ◆ Ichchi minenne wocakkam kano: kb. "maha ijaajamo?" "mayyitakkoo?" barbaro'aam wixa, halicca, bito, mk
- ◆ Ichchi minenne bitonne fit ba'aanooma.
- ◆ Ichcha ijaajakkoo'n gaassakka'a bito meeno'iinse la'immi xansiisoohaanooma
- ◆ Kooyinansimmanne liiramkkolas uwakkam inkaasha
- ◆ Xasso'i mahoomaa hasisoohaanoomaa

Losixxi sooro

Losammi ichchi mi'n woccuwwa

- » Mah ijaajamo?
- » Mayyitakkoo?
- » Mat alliccaa mat barbaro'aam woxe'e.
- » Lam biira'a lam faanta'aa
- » Bit mee'o?

Losixxi soor: Diraama'a

Horoor sawwit losaan qanannaato edda'a moo'lamis issimmina qanannat danaamisa aagubeekkeeno qositarimisa issimmina ee'isam qanannaatiinse losso'i haareelli maree'uwwa awwaxxamoo'isa gada'a uwwehe.

- ◆ Luxxi usheexxat woronne ki'u bee'i mare'uwua losaaninne maqire eddakka'a moo'lehe.
- ◆ Losixxi sasonne uwjamto'i losammi ichchi mi'n woca eddakka'a moo'lehe.
- ◆ Losano lam lam issitakka'a qaashimminne mat danaanancho mulleka koyyiinchu issitakka'a baxxamsehe.
- ◆ Gaalchuwwina onti daqiiqqi losixxim gada'a uwwehe.
- ◆ Gaalchuwwi losixxitam xire awwontakk'uuya hasisootamo'o issehe.
- ◆ Annannichchi gaalchi gudo'o hincaa'a lasage mulllosaan bakkisoo sawwite uwvitamisa issehe.
- ◆ Losamukkisam losaan awwaaxxito'i haareelli mare'uwvi yoolas heemachboordanne kitaabimminne gaalchi bax beeddaa lasonne losaaninne maqire atoorallehe.

Losan saso:

Fayya'issinne itakkam duuha'a

- ◆ "Fayya'isinne" ee'isam" fayya'oomma" yoo mare'uwvi annannaato bixinne moo'issehe.
- ◆ Fayya'isinne itakkam duuha'i mahihukki-sa caakkissehe. Annanni annanni ichcha egeramgabalinne hasamoo sa'aatanne itimma.
- ◆ Ichchi suu'm mare'uwua eddakka'a moo'lehe.
- ◆ Wosso'lakko'i sawwite gundanne caakkissehe.
- ◆ Gaasaa gudukkoka shooto'i issimminne La-to'o Laro'oo kawosso'lakko'oka IMS losaanina hincaa'amona.
- ◆ Lam losaan doo'limminne wosso'la hin-ca'amoo'isa gaafaassehe.
- ◆ Losaan kor korinne fittu'uuya wosso'liinse maha losamuda'e caakkisamisa issehe.
- ◆ Losaan awwaaxxito'i haareelli mare'uwvi yoolas qarxi woronne atoorallehe.

Losixxi mato

- ◆ Misila soroobbona losaanina onit daqiiqqa uwwehe.

- ◆ Losaan misili maha hossoda'e kuramoo'isa gaafaassehe.]
- ◆ Xa'mchuwwa IMS lojaanina hincaa'imminne losaan dabachchanne baqita'a anga eddamisa gaafaassehe.

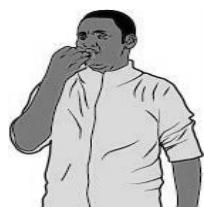
Dabachcha

1. Wica
2. Geejukkok
3. Keem'aal te'im sholle'aal guurato, malayye hoong, edaa edaa jabbi hawwodimmi, abaguduwwi issitam luwwa issimmi hoogimmikmk.
4. Ichcho dabaramsakka'a gudaanchi ichcha itimma
5. Mishshuwvi mullam niorachchina hasisoo luwwi hundam uwvitana xantam beebikkina.

Losan soor ;

mare'uwvi finto'o

Awwonsa:usheexxat woronne won wonmare'uwva finteh.

ichcha

mine

agga

doo'la

Paasta'a

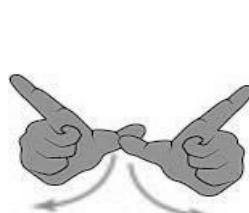
siggalagga

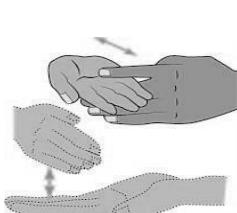
wica

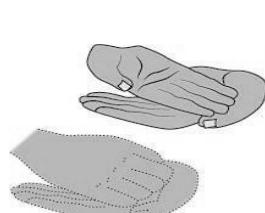
geejja

Mishshuwwa

sulso'o

maa'lhaato'o

woxe'e

Usheexxat sadeento

Qarkollo annannisma

Ka usheexxatiinse losanonne egeramoo mishshuwwi:

Losaan laboo qorkollo caakkissamo; xa'mitamo.

Usheexxat lohlosano guullita'a losonne losaan awwonoo keenoissittamo.

- » Qar kollo xa'mitamo.
- » Qar kollo caakkissamo.
- » Qar kollo moo'isaano awwaaxximminne ixxuwwi hegeegocaakkissamo.
- » Ixxuwwi hegeegonne siidamoo won won beyyuwwaa siidamtam beyyuwwa caakkissamo.

Horoor mare'uwwa: xa'mimmi mare'uwwi (hay ayla'ukko, hanno, hinkee'n,...) qar kollo moo'isaan mare'uwwa (aadi aa'aa, makkollonnenne, iimi aa'aa, quedikollonne do'akamaare yakku'uuyaa mk.), ixxuwwi hegeegonne siidamtam won won beyyi summuwwa, mk.

Hasisoo tamo imu'uttuwwa

Beero'ik te'im ixxuwwi hegeeqli maaphpha, bee-ro'ika te'im mat hegeeqli misila,

Horoor woshsha caakkisimma

annannisimma

"Annannisimmi" ka bikkoo mare'e laboo Amaa'li-si sagara mulli IMS mare'uwwiinse mat ihukkisa caakise. Amaa'lisi IMS annanni ikko'i bikkina mat korenne laboo Amaa'lis sagalluwwa aag-gamisinne annanni annanni mare'uwi hasisoo xire baxxinne moo'issehe

Kobi'lishsina

Qar kollo annanni issimmi (misilanne moo'amoo mare'e)

Hamaaramu luwwa annanniissimma (losamukki annanni issimmi mare'e)

Matmanchi ayyoommano annanni issimma (la'im-mimare'e)

Aagga

Ka ushaxxat horoor mare'uwwa awwaaxx-imminne ki'ngatti min hinka'I kollonne siidamoo-da'e losaanina caakkissehe. Losaan ki'n kobi'lishsha awwonimminne hannonne hee'lamda'e caakkissammoo'isa gaafaassehe.

Losaan horoor mare'uwwa maxxaal fidalinne maqire moo'iseebe'i afeebe'e atoorachcha edda'a edda'aissitona.

"Nihegeego yoo qanannaato" qananaa'lakke-na gaasitakka'a awwonoo sagalluwwa laboo mare'uwwa xinit sawwituwwaa losaanina caakkoo'isa issehe.

Ollala, Addis Ababa, ebeer, aspaalta, googo, makkaa qaddaa, eekollo, wona, daajj afabe'e, afoo, galbal, wic, woro'l xuqqi goog, afaree'n kolli, haraar, xuqqi, daddal xaaxxit, gimbi, yookko, baanka, midaado, kobe'i suuqa, hoteela, lambe'enne, kulullees mi'n iiman, ebar, waa'uunxxax min, mat xib matira, woronne aagaa, shaano'i, mi'niiman, masgiida, biir beyyo, Meera, qash woro, fayya'oma egerimmine, aadookollo, qorqoro'o.

Qanannaato qananaa'lakkam xire losan mare'uwwi awwaaxxakkamisa annanni beyyo uwimminne hisimaatinne awwontamisa tiisiissehe. Gaassita'a gudda'a waatto'isinnem qanannaato qaree'loo'n qananaa'lona. Eeyyityoo losaan qanannaaxxekka mat kollo baxxancha qananaa'lamsa gaafaassehe.

Losixxi mato

Losaan awwonoo keeno baxxamisa issehe.

1. Qanannaaxxi woronne uwramukki caakkishsha awwonimminne agannakuraanchikka Ayyaanaamihaa Elaambaamihaa gattiminneewwa fayyaoomma egerakkam mi'n misila woronne hassakka'a siiddehe.
- ◆ Losisaanchi heeshaa, xabba, makki qeddinne, mk. yoo qarkolluwwa moo'isaanchi mare'uwwa awwaaxximminne losaa'n hasano bakkisshehe.
- ◆ Losaan xa'manto'i beyyo siidda'a maxxaarinne moo'isimmi ihoo'ne hanq'i qarkollo moo'isaano awwaaxximminne caakkissamisa xa'mehe.
2. Losaan lam lam issitakka'a gaalchchehe.

Losaan:

- ◆ Ixxuwwi hageeqqi bikkina caakkisaano da'lamtamisa issehe.
- ◆ Lamem losaanim uwakk'i caakkishsha awwonta'a ixxuw beshichchi oll'a'a misilanne moo'issammisa issehe. (kaka issimmina misi'l xanto hasimmi irtayyo) waa'a uunxaxi minina: (+), Baankina: (\$), googina: (=) mk awwaaxximmi xanamookko. Won woshshi awwaaxtitakko'ok'i caakkishshanne shoo'tamchi ihukkisa.

- ◆ Misiloom caakkishsha uwkkki losaanchi moo'aa caakkishiimisili hinkaa'n hincit yoodae oogato uwwoo'is issehe.

Losixx Lamo:

1. Illaqqi kollonne, lambe'i kollonne, qeddannee makkannee, kollonne, xuqqi woro'l goog, afare, haraar, xuqqi qeddikollik, makkollonne aagaa, midaadonne, lambe'enne, mat xibbi meetira, woronne aagaa, heeshaa.
2. Mulli losaan baxxamteena xantamisa summi'ioo beyyuwwa hundam losaan laqqaman ihutta'n doo'lamookka kb. Baankuwwa, mee'l beyyo, otossaaxxi beyyo, losa'nmire, mk. mat losaanchi mat beyyi hannonne siidamoodae caakkisaa losonne haabo'i sawwit yo'i losaan sawwite uwvitamisa te'im caakkishsha areessa'a hincaa'lamisa eeyyite uwwehe.

Losan lamo:

Qar kollo xa'makkamisa:

Hundem losaanim mahamde Duu'a'a ihamaa sawwite dabasaqqamcha losixxitamisa issehe.

Losixx mato

Losaan losixxiinse ihooqax lachcha siidamukkisa qoossamaa lasonne sawwite dabasaqqamchi woronne ki'ukki qar kollo moo'isaanchi mare'uwwa annannichchi moo'issamisa woronne awwaaxxitamisa issehe.

Losan saso:

mare'uwwi finto'o

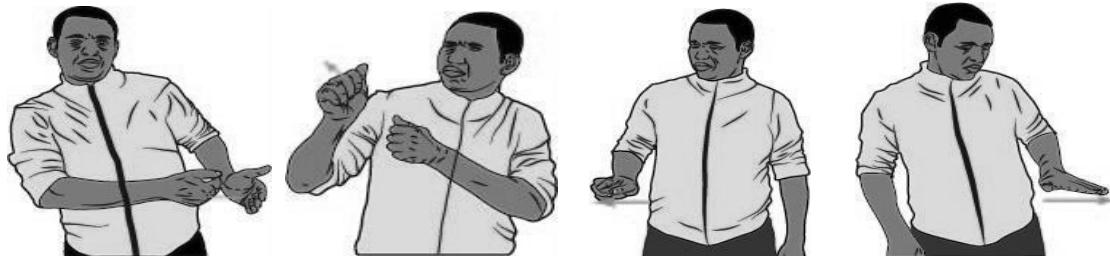
Usheexxat woronne awwaadonne hosukki mare'uwwi lambe'iinse onto doo'litaa finte.

hananneii'maa

mak kollonne

abbiso

Midaado

qee'la

balla

qedda

qarkollo (illaqkollonne)

xabba qed kollo

daajje
(qar kollo annannisimma)

Usheexxat Honso

Tiraafiqqi seera

Kalosaniinse egeramoo mishshuwwa:

Losaantiraafiqqi see'l bakkinaa ixxuwwi gaga daafinse ege'limmi xanamoo googguwwa caakkisamookko.

Usheexxat loh losano guullamaa lasonne losaan awwanoo keeno issimma xantamo.

- » Tiraafiqqi mare'uww'a caakkissamo.
- » Tiraafiqqi seeluwwa labo caakki qalammuwwinne maqire shiinaatamsamaa caakkisamookko.
- » Tiraafiqqi sila'uwwa garxi woronne diraama'alaba moo'isamookko.
- » Tiraafiqqi seeraegerimmi awwaado caakkisamookko.
- » Tiraafiqqi sara egerimmahoogimmi afisookki daafo caakkisamookko.

Horoor mare'uwwa:

Tiraafiqqi qalammuwwi (kashara, baara, shaano'o) qadaal haxaraam googo, tiraafiqqi fooliisa,daafo, hantulule'uwwa, mk,

Hasisoo tamo'i mu'uttuwwa:

Shaano'o, baaraa kashar kaarduwwaa, tiraafiqqidaafomoo'isoo sinima'a (foto'uwwa)

Losan mato:

Losixxi mato:

Losisaanchi ka losixxi horoor sawwit ka usheexxat horoor mare'uwwa la'ismminat ihukkisa tiisiissehe.

Losamukkisa misilluwwa ege'loinne soroobba'a dabachcha uwimminne anga edamisa losisaani na gaafaassehe. Losaan dabachcha uwitam xire awwaaxxitam mare'uwwa laboo sagalluwwa heemachchi boordanne kitaabbehe. Atoorachchi lasaanchonne horoor mare'uwwi woronne ki'ubee'ek yoolas ki'ne diidaa'l woronne eddehe. Losaaninna maqire ikkakka'a mare'uwwa maxxaa'l fidalluwwinne maqire eddehe.

Losaan horoor mare'uwwa maxxaa'l fidalluwwinne maqire moo'isimma xanteebe'i afeebe'e atoorachcha eda'a moo'lona.

Qanannaato: qanannaato qananaa'lakkana gaassitakka'a

Horoor mare'uwwa eddehe.

Awwonoo sagalluwwina labomare'uwwa losaani na moo'issehe.

Xinti sawwam caakkissehe.

Tiraaffika, sogitano, annabaayo, tiraatiqqi fooliisa, tiraatiika,seera, tiraffiqqi daafo, dee'a, ammaxxa, bi'imma, ushe'imma, qooccammim, googo murimma, qadaallihaxaraam googo, kashar caakka, baar caakka, shaano'i caakka, ayyawwishsho, xanato, hoffe'n cababbaato.Qanannaato gaassamaa gudamukkisinne qananaa'lona

- ◆ Eeyyoit yoo losaan kor korinne ki'lu'uuya qanannaaxi matqax baxxancha qananaa'lamisa gaafaasseho.
- ◆ Qanannaxxekka mishyoo sawwite IMS caakkissehe.

Losixxi mato:

sawwite wixxaacha

Qanannaxxi mish sawwite ixxuwwi gaqqi suuminne qarxxibeshshuwwina caakkisammisa losaa-

noo gaafaassehe. Losaan sawwitoom annonni-annanni googinne hincaa'leena xantambikkina annannaato hushamchisa xiggakkote.

Awwonoo kobi'lishsha awwaxximminne loss'an yakixxi lasage IMSnne hincaa'le.

Balla ballanne lobakat manni tiraafiqqi daafonne letamo. Lobakat mannim dee'uwwi ihamookko. Amaxxim bi'ookko. Lokkaaniiushe'aanii tiraatiiqqi seera egetotta'n kuk qooccamooyyo. Tiiraffiqqi daaf gambayoobee'isa awwonno keeno issim hasisookko.

Lokkinne malloom xire gooqqekka qeddi suume amandaan taakke'imma, googo mullomxire gaasainna geddi kolloomakkollo moo'imma, qadaallihaxar yoobeyyi xale'inne higimma, qadaalli haxar yoobeyyi xale'inne mukakka'a higimma, kashra caakkohare ullimma, baara caakkoharegudima, kashar, shaanoo caakkohaare mikmikimma (higimma)hantululaa'n googonne lellimma sabimma, waaybeeqqoominne xanat koffe'n yoo ushe'aan yo'I bikkina ege'lo'ii saa'linummi kaame'i tiraafiqqi seera egeroobee'ina ihulas ege'loo'isa issimma, tiraatiqqi foolisina la'isamma te'm kaame'oominsem dillimma.

Lossixxi lamo:

dabachchuwwa

1. Aganna kuraanchi annabbaayyo
2. Ballina ballina
3. Lokkaanii ushe'aanii tiraatiiqqi seeraegerimma hoogimma.
4. Lehi, dee'oomii amaxxi bi'imma
5. ni illaginee waaroo kaame'e sholleallisinnne mooim xannonnatte.
6. gaassina qedkolloo makkollo moo'neena
7. uulleyimma
8. maahina? Hasan beekeena xanatbee'i ushee'aan yo'i bikkina
9. ege'loo'issimma, tiraatiqqi foollis moo'imma, kaame'ii dillimma
10. lobakata hoffanne.

Losixxi saso: diraama'a

Kashar, bara, shaano'i kaaraduwwa awwaxximminne losaan tiraafiqqi seera qarxi woronne losixxammo'isa issehe .

Qarxi gaxanne booninne googo, haxaraa baxxehe.

- ◆ Qanannaato aaloisa la'isa la'oo mat losancho tirafiqqi folisichi ihoo'sa issene
- ◆ Lam losaan kaame'aamuwwiikka'a diraama'a baxxamisaisse.
- ◆ Mulli losaan googoan ikkaa diraama'a baxxamisa issene.
- ◆ Doo'lamukki losaanchi moo'isookkia kaard qalama shooto'i issama mikmikamoo'isa ijaajjenene .
- ◆ Maratooma awwontako'uuyya hassisookki shuqunaa tammooo issene.

Losan lamo:-

Qarooma caakisakkam mare'uwwa.

Losixxuwwi dabachchuwwa

1. D
2. C
3. B
4. E
5. E
6. ch

Losan saso:

Aganna kura

Ka aganna kur horoor sawwit losaan lossoi mare'uwwa aa'lo'i losano baxxinne moo'isim gada'a taaphphansimminatte ihukkisa tisiissene .

- ◆ Luxxeka, kabad afeebe'e awwadonne hosukki mare'uwwa edda'a moo'laa mare'uwwoma diraama'i woronne awwaxxamoo'isa tiisiissene .
- ◆ Losaan illinne mooi'lo'okkate'im illi naqaasha macceesso'okka tirafiqqi daafo kichchi issita'a raama'a baxxena xantamo.
- ◆ Diraama'oom ihaahiguluwwa moo'isimminne bakkiisaakka'a hinca'imma.
- ◆ Diraama'ooma awwontakku'uuyya hasisoo shuqunaa bakkiishshaa issehe .
- ◆ Losaan aganni kuroo'm kichcha <<matballa...>> yamukkuuyyi asheeramoo'isa gaafaassehe.

Losan onto:

Mare'uwwi finto'o

Mare'uwwi finto'o

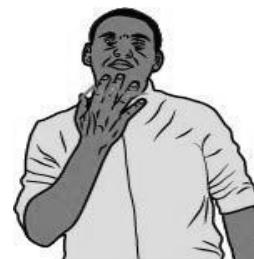
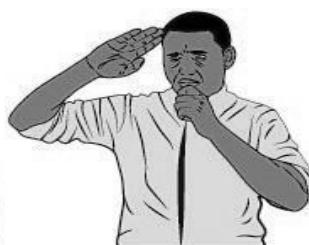
losaaninne maqir ikkaka'a ka ushaxxat woronne
ki'ukki horoor horoor mare'uwwa finteh.

obi'lishina

"fooliisi" mare'e fintimma

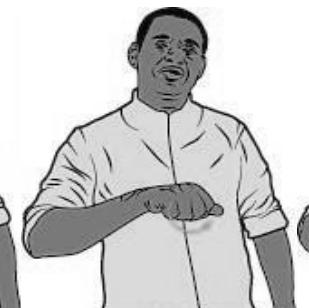
- A. Mare'oo'm angi goocci ----- qinxukki daaphphisaanchi maxxaara
- B. Mare'oom baxamoobeyyi --- queddigudumo
- C. Mare'oo'm angi oob kolli ----- aadi
- Ch. Mare'oom mikmikaat ----- bii'l kollie
woro'l kollonne
- D. Mare'oominne maqire maroo illi
caakkishshaa orachchi mikmikaatoo
----- hixixaakkoo ceekko.

Tiraafiqqi foolisa

qalama

kashara

Baara

shaano'o

qadaal haxaraam googo

Siyya'a

daafa

ege'lo'o

leho

Usheexxat Tommo

Ege'lo'o

Ka usheexxat losaniinse egeramoo mishshuwwa:

Losaan hawwodoo luwwi bikkinaa issamchi hasisoo ege'lo'ina sholle'aalli sogitano uwakkamo.

Usheexxat tommy losano gullakka'alasonne losaan awwonoo keeno issiteena xantamo.

- ◆ Hawwodoo luwwwwwa caakkissamo
- ◆ Gaga hawwodoo luwwiinse hinkid ege'limmi xantamdae sawwite hincaa'alamo.
- ◆ Howwodoo luwwuwwi caakkisaan mare'uwwi maxxaal mare'uwwinne moo'issamo.

Ka usheexxat horoor mare'uwwa la'isimma: ege'lo'o, ege'limma, waaybeeqqooma, daafo, hawwojja, hawwodo luwwuwwa, naasichchi luwwuwwa, qare'aalli muut mare'uwwa (naasichcho, giira, maqlanta (billawwa/..) luxxitamo'o issimma, hoipitaal, fayya'oo'm xaaxxite mk.

Hosissan tamo'i mu'uttuwwa:

qare'aal luwwuwwi, naasichchoom yoo luwwuwwi

Horoor woshsha la'isimma

- ◆ Ege'lo'o yimmi mayyim ihukkisa ISM caakkissehe.
- ◆ Losaan ixxuw minenne, hageegonne, losa'n minenne mk.... issamo ege'lo'o hagaraa mahiinse ege'lamoo'isaa xa'mehe.
- ◆ Atoorachchi ammane xansiisukkisinne horoor mare'uwwa awwaaxxiteena yakitona.

- ◆ Losaan horoor mare'uwwa maxxaal mare'uwwi maqire moo'isimma xanteebee'afeebbee'edda'a edda'a moo'lona.

Moo'immi qanannaato

Losixxi mato:

Misila qananaa'imma

Losisaanchi kalosixxi horoor sawwitee kausheexxat horror mare'uwwaa la'isimminat ihukkisa tiisiissehe. Losamukkisam misiluwwa ege'lo'inne sorobimminne dabachcha uwvitamisa losaano gaafaassehe.

Misilanne moo'amtam daafoaffisseena xantam luwwuwwa, mi'n diinat nasenne affisseena xantam daafoo issimmi hasisoo ege'lo hagaraa qarxi beshshuwwina caakkisamoo'isa gaafaassehe.

Misilanne exxito'i beekeeno losaan laqqam mulli daafina mashka'iiheena xanoo luwwa te'im mi'n diinat yoolas qarxi beshshuwwina caakkissamisa gaaffaassehe.

Losaan dabachcha uwvitam xire awwaaxxitam mare'e laboo sagara heemach boordanne kitaabhe. Atoorachchi lasaachchonne horoor mare'uwwi woronne ki'ube'ek yoolasa diidaal woronne eddehe. Losaaninne maqire ihimminne maxxaal fidallinne edda'a moo'lona.

Qanannaato: Ege'lo'o

Qanannaato qananaa'lkkena gaasaa awwonoo sagalluwina labo mare'e losaanina moo'issehe. Mare'uwwoo'm xinit sawwitenne hanenne losaaninne maqire atoorallehe.

Heechchi beyyo, baxo, losakkamok, hegeego, awwaado, hawwodoo, hawwojja, maqlant /bil-lawwa/, jajjara, qare'aala, mu'uttuwwa, barakii-na, bochcha, hoffi foochlichcha'a, keemikaala, naasichchoom hee'o daadaano, shokkiisimma, Elektiriiqqi ogora, xaalluwwa, shibo'o, qorqoro'o, gorta'na, qasha (oota), xurqummimma, leera, dambala, daajje, bare, mi'n diimate, bii'l mooch-cha, biqinne shuritam qoccamchuwwa, orachchi dee'ooma, fayya'ooma, moo'amchina, badano, biirihimma, ballina ballina, gaqqimuccurooma, losamtobee'ane, caakkishsha, lobone, midajja, xissimma, asqa'imma, gaassakka'a

Gaasita'a guddo'isinnem qanannaato qananaa'lo-na;

Qanannaaxxi sawwite ISM caakkissehe.

Losixxi mato

Losamukkisam losaan baq-baqita'a baxxamaan ikkamisa yaki'lehe.

Xa'michchi dabachchuawwa

1. Ayyibeyyonnem/ga'nanne, baxbeyyonnee losa'n mina hegeegguwanne;
2. Mashka'oomim mat mat hawwodoo luwwi ballina ballina niheechchina hasissam keeno;
3. Maqlanta(billawwo), jajjara, barakiina, boch-chate'im daquura bi'isoo keemikaalluwwa, ich-cha sarakkam mu'uta, kee'maal luwwa, elektiriiqqi muuxxi ogolluwwa mk.
4. Billawwa, jojjara, elektiriiqqi muuta,
5. Leho, dee'ooma, fayyao'm hoffe'ne, fayyao'm ege'lo'i badano
6. Gaqqi muccuromo ege'limma, anga saamun-inne aanshaqqimma; qu'imamukki ichcha bi-to'aanoommi xire fooquikki bee'isa qoosimma, intoommi ichcha muccurominne egerimma, minennee biiranee awwaaxximoom muuttuwwa hanqo'isa awwaaxximma losimmaaaw-wansoo'isinne awwaaxxima awwaaxxinaa lasonne laboo beyyonne dissimma; losamto'i bee'i dunamoo luwwa awwaaxxinena gaasina mahihukkisa caakkisookkokaaehanni hanenne tollakko'oka qananaa'imminne te'imanno'oo te'im niinnii lobkeeno xammakka'a qoos-simma; matem luwwammi suu'm kollonne massimmuinse ege'limma; iibbaalli sarak-kam muuttuwwa te'im midajuwwi gadano

ege'lo'inne mikkechcha, minennee biiranee mikmikinoom xire hasiso ege'loo issimma, kb. Tiraafiqqi seera egerimma, gooqqekka mak-suume amadakka'a taakkechcha; ubeen xanoo luwwwi qee'limma; hawwodeena xanoo mi'n diinatiinsee bii'l moochchinse qee'limma, ayyi beyyonne tollamukki ege'lo'uwwa wonshimma.

7. Daafi siidoo ba'isa ihmima, xummanchi heech-cha, badannii gatimma.
8. Hawwi afana gaassakka'a qoorimma.

Losixxi Lamo

- ◆ Ka ushaxxat woronne ka gabal affeebbee uw-wamto'i mare'uwwa edda'a' moo'lona.
- ◆ Qanannaato shooto'I issimminne losaan korko-rinne fittu'uuya ixxuwwi minenne hegeeggonne daafo afisseena xantam luwwanne issimmi gasisoo ege'lo'oqarixi beshshuwwina caakkisa-misa issehe.
- ◆ Losaanneka dabachcha awwontakko'uuya hasisoo shuqunaa bakkiishshaa issehe.
- ◆ Losaan haarachchi mare'uwwa te'im xunsam-woccuwwa awwaaxxito'as heemachchi boordanne kitaabbakka'a lasage losaaninne maqire atorallehe.

Losan saso

Mare'uwwi finto'o

Losaaninne maqire ihmiminne ka usheexxat woronne ki'ukki won won mareuwwa finteh.

Kobi'lishshina:

ege'llo'o

“egello’i ” ka mare’i ihoomisha fintे.

- A. Mare’oo’m angi qoocci ----- p
- B. Mare’oo’m baxamoo beyyo ----- biqi illagenne
- C. Mare’oom angi oobbi kolli ----- queddi kollonnee makkollonnee

Ch. Mare’oom mikmikaat ----- kululleesa

D. Mare’oominne maqire maroo illi caakkishsha orachchi mikmikaatoo ----- ii’maakkoo cekko deemmaakkoo ille.

ege’lo’o

daafo

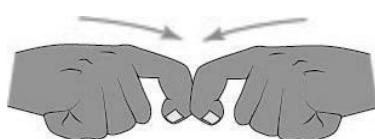
hospitaala

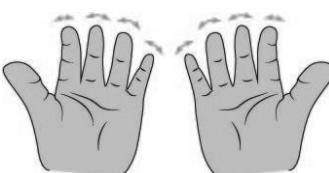
gare’aala

fayya’ooma

elektiriika

giira

Usheexxat Tommoo mato

Mat Luwwi Baxxamcha

Ka usheexxat losaniinse egeramoo mishshuwwa:

Losaan awwaaxxitamokaa ixxuwwi hegeegonne siidamtam muuttuwwi baxamtam luwwi awwaado caakkise.

Usheexxat tommonnee matonne yoo losano guulita'a lasonne losaan awwonoo keeno issimma xantamo.

- » Beyyam muuttuwwinse siidamto'i mishinne magire shiinnaatamsit'a caakkisona.
- » Annanni annanni mishshuwwi baxamot'i muuttuwwanne atoorattona.
- » Annanni annanni muuttuwwa baximmina ihoo beyyammi muuttuwwa mare'uwwa maxxaal fidalinne moo'issehe.

Ka usheexxat horoor mare'uwwa la'isimma:

Mat luwwika summuwwa (xagasha, iskirnto'o, irsaasa, kitaaba..) baxamot'i beyyammuut (haqqa, gaaba (bura'a), xaara, laastiika....) uwvitam awwaad (kitaabimmina, afuurimmina) .....

Hasisoo tamo'i muuttuwwa

Annanni annanni muuttuwwi hasantamisinne awwaadoluwwi kobi'lishshoomina, xaara, haqqa, fuutto'o, gaaba (bura'a), laastiika, mk eehidem annanni annanni muuxxi misilluwaa.

Losan mato

Losixxi mato losaan amaddo'i luwwii mato doo'litmisaissitakka'a awwonoo xa'michchuwwa losaanina ISM caakkisakka'a lasonne losaan doo'lito'i luwwa shooto'i issita'a ISM dabattamisa issehe.

1. Amaddo'i luwwi maha?
  2. Amaddo'i luwwi baxamukkok mahiinsette?
  3. Amaddo'i luwwikki awwaad maruchcho?
- Losaan dabachcha uwitu'uuyya awwaaxxito'i mare'uwwa heemachchi boordanne kitaabbakka'a losaaninna maqiire atoorallehe.

Losan Lamo

Misila qananaa'imma: kalosixxi horoor sawwit ka ushaxxat horoor mare'uwwa la'isimminat ihukkisa tiisiissehe.losamukkisam misilluwwa danaamisa soroobba'a dabachcha uwwimmanne anga eddona losaano gaafaassehe.

Losaan awwaaxxito'i mare'uwwa heemachchi boordanne kitaabbakka'a atoorachchi lasaan-chonne losaaninna maqire atoorallehe.

Qanannaato: fiita dissakkam mu'uta

Qanannaatooma qananaa'lakeena gaassitakka'a qanannaaxi woriinse doo'lamto'okaa annanni xini-insa hassam mare'uwwa la'issehe. Xinti sawwittu-wwam caakkissehe.

Adila, adi'l mine, gaxa, mishisoo, lombe, bu-chmuuta, fiita dissakkam muuta, abuula, buchcha, gado'o, shigigimma, shigigaa'imma, sekonda, maala'limma, ayyoomano, lachchoonge, quunqe, iggimma, amaxxa, orach baxxamcha, buchmuuta baxancho, nadaddimma, quunqe moo'isimma, bilbilaanta, ajiifimma, binnaa'imma.

Gaassita'a guddo'isinnem qananaa'lam xire ISM awwaaxxitakkamisa danaamisa moo'la'a xa'michchuwwa dabatteena guddamisa losaanina tiisiissehe. Losixxi mato: losamukkisam ka losixxi won won mare'uwwa awwaaxxakkamisinat ihukkisa tiisiissehe.

Losixxi Dabachchuwwa

1. Buchchiinse
2. Baxamukkok buchchiinsete ihukkisa huun-shinne
3. Fiita dissakkam muut baxamukkok buchchiin-sete ihubikkina
4. Adi'i ciilia bilbilaantichcho hollitu'uuyya laqqoo'nem hance'lo'aare suburaaxa'ukko. Iiqa-mchinne ajiifita'a kininne subusita'a buchchi issitoo.
5. Baxamukkok buchchiinse ihukkisa

Losan saso

Xa'michcha xa'makkamisaa dabarakkamisaa

Xa'michchikaa dabachchi losixxim asha-roo'ngaassaa awwonoo mare'uwwa la'issehe; mah ihukkisoomam caakkissehe.

xaraphpheezza, haqqa, woraqara, gaabe'e, shuraabba, fuutto'o, kobe'e, omachcho, shudaqqa, laasitiika, xaqasha, xaara, qarcaata, agada, minxaafa, aanca,

Gaassaa losamukkisam xa'michchaa dabachchaa ki'ne mullam lam manchisa ikkakka' losaanina moo'issehe.

Awwonaa mat goxar losaanchodoo'litakka'a xa'michchaa dabachcha eddehe.

Losaanchonne losaan lam lam ihamaa kor korinne qarxi illage fittamisa issehe.

Losaan ihoqaxa hindiyyaato siiddeebe'e losixx-imma uullisoone

Losixxi mat: Dabachchuwwa

Tamo'ina siidamoo luwwi: haqqa,gaba (bura'a), fuutto'o, omachcho xaara, agada, aanca.

Losaano lam lamo gaalchitakka'a losixxi mat woronne losixxito'i xa'michcha xamimmikaa dabachchaa shooto'i issimminne amadakko'i luwwi mahiinse baxamuda'e xa'mantamisa issehe. Daba'lamtu'uuya losixximma awwontona; losixxi lasaanchonne danaam kobi'lishhi ik-keena xantam gaalcha garxi woronne uillisakka'a xa'michchaa dabachchaa issitu'uuya moo'issa-misa issehe.

Losan saso

Farara heemachboordanne ki'issakka'a bon beyyuwwanne wo'imoo mare'uwwa losaaniinse xa'mitakku'uuya wonshehe,

Muuttuwwi	Baxina hasamoo tamo'i mu'uut							
	haqqa	fuutto'o	xaara	laastika	buchcha	gaaba (bura'a)	omachcho	aanca
jiraafa (xorge'e)								X
saqqe'e							X	
gaabe'e		X						
heeda			X					
jaarkaana				X				
mixaada (gala'a)					X			
axaqqa	X							
maarasha			X					
jabana					X			
woraqata						X		

Mare'uwwi finto'o

Awwonsa Losisaaninne maqire ikkakka'a ush-eexxat woronne ki'lo'i won won mare'uwwa finttehe.

Kobi'lishshina:Awwaado

"awwaaxxe"kka' mare'e finttehe

- A. Mare'oo'm angi qooci ----- G
- B. Mare'oom baxamoo beyyi ---- hanaa'n orachchi baxxamchanne illagenne

- C. Mare'oo'm angi oobbi kolli ----- iime
- Ch. Mare'oo'm mikmikaat ----- woro'l kollonnee bii'lkollonne
- D. Mare'oominne maqire mattam illi caakkishshi orachchi mikmikaatii ----- mahimbee'ane

Xaara

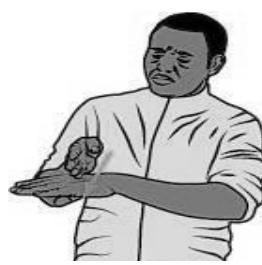
fuutto'o

buchcha

Laastiika

haqqa

fita

Usheexxat Toommoo Lamo

Gaga La'isimma

Ka usheexxat losaniinse egeramoo mishshuwwa

Losaan ixxuwwi gag la'issamo.

Usheexxat tommoo la'm losano guullamaa lasonne losaan awwonoo keeno issimma xantamo.

- » Ixxuwwi heechchi agagnna woccamo.
- » Milli mannikka heechaganna caakkissamo.
- » Higo'i goollano moo'isoo mare'uwwa caakkisamo

Ka usheexxat horoor mare'uwwa la'isimma beyyisummuwwa, goollaano, H.D xigguwwa, qaramummi beyyo, li'ummi beyyo, umura, hiincho,mk...

Hasisoo ta'mo'im'uuta

Goolaano moo'isaan mare'uwwa moo'isoo foata'uwwa / misila

Losan mato

Losixxi mato ki'n heechaganna (hanqo'an te'im goocco'i iheena xanookko) te'im wo'msumma, qaramchi hiinchoo beyyoo, anno'ika eraa'l aganna , oosooma'n duuha'a, losa'n taakko, heechchi gambayyaato. Mk....

Agannoos losaan awwonoo xa'michchuwwa dabatteena xantamisa ihaa gudimminnette.

1. Ki'nuwwi losisaanchi issi aganna asharakkook mahiinsette?
2. Aganna kurakkam woronne xiniinsa uwawako'i quuxxuwwi maruchcho?
3. Aganna kurakam woronne awwaaxxakko'i goollaanchi hinkido'ne'ane?

4. Aganna kurakku'uuya higukkan ihukkisa moo'isimmina awwaaxxakko'i mare'uwwi maruchcho?
5. Issi aganni woronne hanqatukkok te'im edamchi laboo luwwi yoolas caakkisshe.

Losixxi lamo:

Losaano lam lam issitakka'a gaalchimminne moo'isakko'i kobi'lishshisinne ixxuwwi heechaganna kuramukkuuya losixxamoo'isa issehe. Awwonoo losa'n ammane qarxiillagenne uullamaa ixxuwwi aganna wocamoo'isa xa'mamoo bikkina erisalosixxamoo'isa gaafaassehe

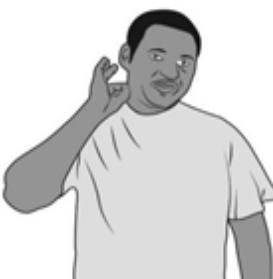
Losixxa guullamaa qarxi beshshuwwi illagenne awwonoo xa'michchuwwa dabaramoo'isa issehe.

1. Ki'nuwwi beshichchi aganna kurukkis hinkidet hee'ukko?
2. Ki'nuwwi beshichchi hincite axisoo'isamaha soggakkamo?

Losixxi lamo

Qanannaato:

D/r Andiriwu fooster (hanqo'i aganna)

D/r fooster mare'i suume

Qanannaato qananaa'lakkeena gaasitakka'a
mare'uwwa losaanina moo'issehe.

Fooster, Ameerka'a ,gassiqooxo'o, Afiriiqqi

- ◆ Amerkaawwekkichcho, shiinsha, uulli wo'l amaxxa, fissimma, biinci garoohane, lasgata, baro'o, axo bajajaa'oo jabbo, kanato, la'm ga-ba'l losa'n mine, michchigaana,qadaal manna, gada'a haqaawwo, tomtoomminne, lellaancho, daddaro , mixxechcho, kolleejja, asse'am-chinne losakkam losano, gilawudat digire'e, Afrika, annannihasan yoo ooso, yunveriste'e, annanni hasa'n losano, maastarisa, asse'am-maano, siyaatila, laba, tungishshi misha, ama'naancho, xaaxxite uullisimma, horoor sawwite.

Losixxi mato.

Losaan aganna kattamisa xa'mitakana gaassiaka'a

- ◆ Mare'uwwa mat kore eddakka'a moo'lehe
- ◆ Agannooma ISM caakkissehe.

Losaan agannoma annanni annanni googinne hincaa'leena xantamo. Ihaahim awwonoo tako'uwwa tungisimmi hasisookko.

Wo'm summa, qaramu beyyo, abaroos duuha'a, li'u beyyoo duuha'aa, lossa'n aganna, Afiriiqqi uulla waaroo'isa ki'isukki masha'a, Afiriiquulla waarena issukki yakite, afukki gambayyaattuwwi, siidamumisha.

Losaa'n, dabachchi goddisubalas agannooma ed-dakka'a caakkissehe. Ihooqax ihulas xa'michchannee dabachchannee mallehe.

Losixxi lamo Dabachcha

1. Alaabaamo hanaa'n qar Ameerika'a
2. Shiinshi uulli woro'l amaxxa fissimma
3. Axo bajajaa'oo jabbo
4. Alaabaamoo macceesimma hoongaan lossa'n mine iyyoo kaame'eushechcha losisimma
5. Iixxe'i losa'n
6. Sas hiincho
7. Annanni hasano
8. Annanni hasan yoo ooso losisakkeena wo'm lossa'n mineewwa hee'imhoogimma
9. EUX 1956 te'im 1948 H.D

Losan saso

Qanannat lamo D/r Andiriwu Fooster (hanqo'I aganna)

Baxxamchi lamo

Agannoo'm baxxanchi lamo qananaa'lakkeena gaassaa:

- ◆ Baxxanchi mat woronne ki'ukki mare'uwwa eddakka'a moo'lehe.
- ◆ Baxxanchi matika aganna gundanne caakkissehe.

Awwonoo keenobaxxanchi lam woronne siidamtam mare'uwwa losaanina moo'issehe; afakkam beyyo, eelliinchi aagqara, Gaanaa, Naayijeera'a makkoo duuha'a, duuncha, profaseera, ammanaato'i, losano, eroommibaxo, awwaado, lombi doktorata, mixano wo'imimma, orophphe, suburimma, foorinne hachcha, leho, soodda

Losixxi Lamo: Dabachcha

1. Qophphano
2. Qophphano
3. Qophphano
4. Hanqa
5. Qophphano
6. Qophphano
7. Hanqa
8. Qophphano
9. Qophphano
10. Qophphano

Losixxi Lamo: Dabachcha

1. D/r Foosteranni shiinsha, uulwo'l amaxxa hi-naanchi haukko.
2. D/rfooster heemachchi/Afiriiqqi Ameerkaak-kichcho.
3. D/rfooster abaroos hamachchaa buxaa hee'l'o.
4. D/r foosterlehukkok orophphe'idaafonnette
5. D/r fooster hundem Afiriiqqi uullanne losa'nmin fooqachchihaqaawwi/mixan hee'ukko.
6. D/r fooster issukki eroommi awwaado moo'ukki yunveriste'i lombi doftoroom uw-wukko.

7. D/r fooster ont i Itophphe'i uulli ooso Nijeeri'a massaa losisaakk.
8. D/r fooster sholle'aalisinne neeyyato muroobee'i manchi ha'uko.
9. Ixxi heechchi doollenne D/r Foostar sadii hanan ihoo losa'n mine fooqa'aakko.
10. D/r Foostar ka ullii lehinne annanni ihukkok 1987 H.D nnette.

Losan sooro

Fito

Losixxi mato:

Losaano lam gaalchanne baxxamisimminne Toomaas Edisaninnaa D/r Fooster baxo macceeshshiqeddi yookeenina shiqqeen awwaad yookokki hinkan ihukkisa fitamtamisa issitakka'a mishauwwehe.

Losixxi Lamo

Losaan kabad afabe'e losso'oka shooto'i issimminne ixxuwwi aganna qarxi beshshuwina woccamisa issehe.

Losan onto; mare'oo'm afuki mishaa finto'oo

Mare'uwwi finto'o

Losaaninne maqire ihmimme ka ushaxxat woronne ki'ukkiwon won mare'uwwa fintamona.

Kobi'lishshina:

I gaga

"igagi" ka mare'uwwa fintimma

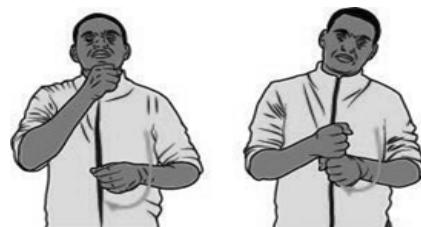
- A. Mare'oo'm angi qooca ----- A
- B. Mare'oom baxamoo beyyo ----- biqenne
- C. Mare'oo'm angi oobbi kolli ----- woroo'l kollonne
- Ch. Mare'oo'm mikmikaat ----- biirii woro'lkollonne
- D. Mare'oominne maqire maroo illi caakkishshi orachchi mikmikaato ----- lasaqqi kollonne hixiximinne

qaramcha

hee'imma

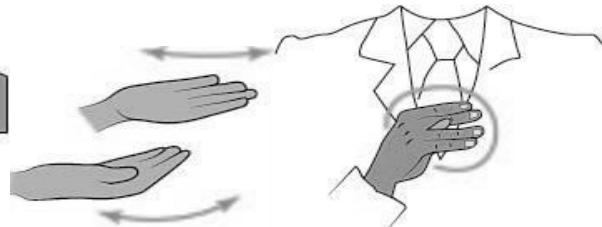
umura

leho

Ameerika'a

daddaro

Asse'ammaano